

MAGYAR LAPOK

1. Dunaposta

BUDAPEST
Postafiók 151.

Igazgató és felelős szerkesztő:
dr. Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R-T.**
Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938

Főmunkatárs: **dr. Gyárfás Elemér**

Az új diplomáciai és gazdasági támadó művelet megkezdése angol és francia részről Németország ellen

Jegyzék a semlegességről Norvégiához és Svédországhoz. A délkelet-európai angol diplomaták értekezlete. Az angol és francia zárlatügyi miniszterek tanácskozása

Londonból jelentik (Radio Bucuresti). Az angol lapok azon a véleményen vannak, hogy a skandináv államokhoz intézett angol és francia jegyzék, valamint a délkelet-európai angol követek londoni tárgyalásai nagyszabású diplomáciai és gazdasági támadó műveletet vezetnek be Németország ellen.

A francia zárlatügyi és az angol gazdasági miniszter szombaton Londonban tanácskozott. Az erről kiadott jelentés szerint a megbeszélésen a két kormány nézetének és annak a közös akaratnak azonossága tűnt ki, hogy a gazdasági háború minden területén ki kell fejleszteni a két ország együttműködését. Ennek a közös akaratnak a következtében történt az is, hogy Norvégiának és Svédországnak angol-francia jegyzéket nyújtottak át a semlegesség kérdésének tisztázására. Illetékes londoni körökben azt mondják, hogy a jegyzék nem kérte fel a skandináv államokat haladéktalan rendszabályokra, megtorlásokat sem helyezett kilátásba. A jegyzék nagyrészt a szövetségesek szempontjainak általános ismertetése tölti ki az északi államokkal kapcsolatban, tekintettel a finn-orosz békekötés nyomán bekövetkezett helyzetre. Londonban úgy tudják, hogy a jegy-

zék a Németországnak szánt svédországi vasérc kérdését alig említi.

NÉMET FIGYELMEZTETÉS. OLASZ ERTESELÉSEK A GAZDASÁGI TÁMADÁS KILÁTÁSÁIRÓL.

Az északi diplomáciai eseményekkel kapcsolatban egy dán lap azt írja, hogy Németország diplomáciai úton felhívta a norvég kormány figyelmét azokra a következményekre, amelyeket a norvég semlegességnak a szövetségesek részéről való megsértése maga után vonhat.

A Stefani olasz hírszolgálati iroda jelentése szerint az angol sajtóban beharangozott nagy derűlátással szemben csökkenőben van a franciák lelkesedése a zárlat iránt. Néhány francia lap már hangoztatja, hogy veszedelmes lenne egyedül a gazdasági intézkedések révén döntő győzelmet várni. Londonban bizonyos lapok céloztak a szövetséges csapatoknak Skandináviába történő esetleges partraszállására. Ezt a lehetőséget Berlinben nem tartják valószínűnek, de német politikai körökben már eleve megjegyzik, hogy ebben az esetben a visszahálás azonnal bekövetkeznék és az hatalmas lenne.

Az angol-francia szövetségi egybeolvadás tervét a francia sajtó egyrésze fenntartással fogadja

Londonból jelentik: A Daily Mail egyik legutóbbi száma feltűnést keltező cikket közölt. Ez a cikk — mely igen élénken foglalkoztatja a francia sajtót, — egy legmesszebbmenő francia-angol együttműködésről szól és fölveti a gondolatot, hogy Anglia és Franciaország egy birodalomba olvadjon össze. Mértékadó francia körökben az angol lap cikkéhez csak annyit fűznek hozzá, hogy az idő bizonyára sohasem volt olyan kedvező a két nagyhatalom állandó összefogása tekintetében mint ma. Ez az együttműködés a gazdaság: vonzó erők törvényszerűsége alapján az európai háború utáni gazdasági szervezet kialakulásában is központi szerepet játszik majd.

A francia sajtó egyrésze fenntartással fogadja az egybeolvadás gondolatát. A politikai egybeolvadást az állami lét kívánalmaival nem látják összeférhetőnek. Másfelől emellett szállnak síkra, hogy az együttműködést a legvégsőbb határig kell fejleszteni.

ELMARADT CHURCHILLNAK A FRANCIAKHOZ TERVEZETT RÁDIÓBESZÉDE.

Londonból jelentik: Churchill vasárnap rádióbeszédet akart intézni a francia néphez. Az angol tengerügyi hivatal azonban közölte,

nem volt hajlandó nyilatkozni a nemzetközi helyzetről.

MUSSOLINI BESZÉLT A TAVASZ VÁRHATÓ ESEMÉNYEIRŐL.

Orvietóból jelentik: Mussolini a testnevelési főiskola felavatása után a Dóm-téren összegyűlt tömeg előtt beszédet mondott. Hangoztatta, hogy az események, amelyek közepette élünk, hatalmas arányúak, de nem hiszi, hogy nem nézhetnének szembe velük, bármilyen súlyosak is legyenek azok. Bármilyen legyenek is az események, amelyeket ez a késlekedő tavasz hozhat, Olaszország szembeáll velük.

A DÉLKELET-EURÓPAI ANGOL KÖVETEK HALIFAX KÜLÜGYMINISZTERNEL.

Londonból jelentik (Radio Bucuresti): Halifax angol külügyminiszter első ízben hétfőn délután, majd kedden délelőtt fogadja Anglia délkelet-európai követeit. A követek tanácskozni fognak a gazdasági miniszterrel és valószínűleg Chamberlainnel is. A Londonban tartózkodó római angol nagykövet is alighanem részt vesz a hétfői tanácskozáson.

Londonból jelentik: Sir William Seeds moszkvai angol nagykövet, aki már hosszabb idő óta szabadágban van, hírszerint részt vesz a balkáni angol diplomaták hétfői kezdődő tanácskozásán.

SVÉD LAPOK AZ ANGOL-FRANCIA JEGYZÉKRŐL.

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda közli a svéd lapok cikkeit, amelyek a Svédországhoz és Norvégiához intézett angol-francia jegyzékek foglalkoznak. A svéd lapok hangoztatják, hogy a jegyzékek elsősorban politikai természetűek és csak másodsorban érintenek gazdasági kérdéseket. Anglia nyíltan kifejtette, miben állnak skandináviai érdekei, de nem jelenti ki, hogy a nyugati hatalmak milyen körülmények között avatkoznának be Északon.

A Stockholms Tindnigen valószínűnek tartja, hogy a svéd kormány válaszolni fog a jegyzékre.

A NÉMET SZALLÍTÁSOK MEGAKADÁLYOZÁSA NORVÉG PARTI VIZEKEN.

Párizsból jelentik: A Havas iroda jelenti, hogy a francia és angol kormány a norvég parti vizeken folytatott német szállítások következtében hétfőn bejelentette, hogy elhatározta a szállítások megakadályozását. A közleményben jelezték, hogy a norvég parti vizek bizonyos szakaszán a hajózás veszedelmessé vált, mert azon a területen francia és angol részről aknákat helyeztek el.

hogy a beszéd elmarad és előreláthatólag a következő vasárnap fog elhangzani.

BULLITT AMERIKAI NAGYKÖVET VISSZAUTAZOTT EURÓPÁBA.

Newyorkból jelentik: Bullitt párizsi amerikai nagykövet, akinek a neve a legújabb német Fehérkönyvvel kapcsolatban az utóbbi időben sokat szerepelt, Newyorkból repülőgépen visszautazott Európába. Vasárnap meg is érkezett Lisszabonba. Amerikából való elutazásakor az újságírók kérdésekkel ostromolták, de ő

Hollandia készül semlegessége fegyveres védelmére. — Mentik az ország művészeti kincseit

Rómából jelentik: A Stefani iroda amszterdami kültudósítója foglalkozik Hollandia helyzetével. Megjegyzi, hogy Hollandia elhatározott szándéka az ország pozitív semlegességének fenntartása bárki ellen, még fegyverrel is. Azok az új kereskedelmi szerződések, amelyeket Hollandia Németországgal, Angliával és Franciaországgal kötött, három egymástól független szerződést jelent. Hollandia a legutóbbi hat hónap alatt jelentős erőfeszítéseket tett, hogy katonai védelmét megszervezze. Hollandia semlegességének megsértése akár tengeren, akár szárazföldön súlyos katonai feladat bármelyik hatalom számára. Ezzel szemben Hollandiában 500 ezer ember áll zászló alatt, há-

boru esetén pedig 8—900 ezer embert tudnak mozgósítani. Az összes hadipari üzemek munkában vannak. Hollandia kormánya állandóan újabb hadfelszerelési anyagot vásárol külföldről.

A Stefani ezután így folytatja:

— A holland kormány mindent megtesz abban az irányban, hogy háború esetén az ország művészeti kincseit megóvják a pusztulástól. A légvédelem kiépítése gyorsított ütemben folyik. 100 éve tartó béke után a holland kormány úgy látja, hogy háborúba kényszerül. Ezért megszervezi saját érdekeinek fegyveres védelmét, bár reméli, hogy sikerülni fog távolmaradnia a viszálytól.

Jugoszláv-Magyar Társaság alakulását készítették elő Belgrádban

Gyuristics belgrádi polgármester és Popovics Milán volt szenátor beszélt a két ország közötti kulturális és gazdasági együttműködésről

Belgrádból jelentik: Vasárnap délelőtt 10 órakor tartott előkészítő közgyűlést a belgrádi Jugoszláv-Magyar Társaság a Szerb király szálloda nagytermében. A közgyűlésen Gyuristics volt pénzügyminiszter, Belgrád város polgármestere elnökölt. Üdvözölte a belgrádi magyar követség képviselőjében megjelent Hoffmann ügyvivőt és a Magyar Távirati Iroda belgrádi képviselőjét. A polgármester beszédében kiemelte a kulturális kapcsolatot, mely egyre gyakorlatibbá és szívélyesebbé válik Jugoszlávia és Magyarország között. Emlékeztetett arra, hogy Budapesten a közelmúltban megalakult a Magyar-Jugoszláv Társaság, melynek célja a két ország közötti viszony elmélyítése. Most a belgrádi Jugoszláv-Magyar Társaság is csatlakozik ehhez a hasznos munkához. Azt akarják, hogy nemcsak a legszűkebb és legmagasabb körökben, hanem a népszerű rétegekben is kialakuljon az a felfogás, hogy meg akarják nyerni a jugoszláv nemzetet a jugoszláv-magyar barátság számára. Az eddigi ilyen törekvések mindentűnt a legjobb hatást keltették. Remélik, hogy ez a most kezdett munka is hasznos lesz mindkét nemzet számára.

Popovics Milán volt szenátor beszélt ezután. Ő szervezte meg és hívta össze ezt a közgyűlést. Ismertette az eddigi kulturális megmozdulásokat és kiemelte, hogy több kezdeményezés történt már, mely a magyar-jugoszláv kapcsolatok ápolását szolgálta. Belgrádból harminc mérnök jelenleg is Budapesten tartózkodik és magyar idegenforgalmi bizottság tárgyal Jugoszláviában. A jövőre vonatkozólag tervbevétték a magyar filharmonikusok belgrádi szereplését az Operában, a belgrádi balett fellépését a Margitszigeti szabadtéri játékokban, reprezentatív magyar képgyűjtést Belgrádban és sok más kulturális eseményt, melynek mindenike a két nép közeledését kívánja szolgálni. Ezután emlékeztet-

te idézte Horthy kormányzó ismeretes mohácsi beszédét, melyben baráti jobbot nyújtott a jugoszláv nemzetnek. A rokonszenv — ugymond — mindkét oldalon fokozódik és remélhető, hogy a jugoszláv-magyar barátság valóra válik.

A Jugoszláv-Magyar Társaság alakuló ülését előreláthatólag két hét múlva tartják meg Belgrádban.

TASSINARI OLASZ FÖLDMŰVELÉSÜGYI MINISZTER MAGYARORSZAGON

Rómából jelentik: Tassinari olasz földművelésügyi miniszter vasárnap délelőtt megegyezett a budapesti mezőgazdasági kiállítást. — Délben az országos magyar gazdasági egyesület ebédjén vett részt, délután a megyeri löversenyt

tekintette meg. Este Teleki Mihály földművelésügyi miniszter társaságában látogatást tett a budapesti állami borpincében, ahol vacsorán is a miniszter vendége volt.

A MAGYAR KÜLÜGYI SAJTÓFŐNÖK RIBBENTROP NÉMET KÜLÜGYMINISZTERNEL

Berlinből jelentik: Ulein-Reviscky Antal követségi tanácsos, a külügyminiszterium sajtóosztályának vezetője, aki jelenleg Berlinben tartózkodik, vasárnap kihallgatáson jelent meg Ribbentrop külügyminiszternél, majd hosszabb megbeszélést folytatott Dietrich sajtófőnökkel.

Berlinből jelentik: Tasnády-Nagy András, a képviselőház elnöke, aki a Német-Magyar Társaság megalakulása alkalmából a magyar küldöttséggel több napig Berlinben tartózkodott, vasárnap este elhagyta a német fővárost.

ALUMINIUM-ÉRC SZALLÍTÁSA JUGOSZLÁVIÁBÓL OLASZORSZAGON ÁT NÉMETORSZÁGBA

Belgrádból jelentik: Az Ankara nevű német teherhajó haurit-rakománnyal elhagyta Raguzát. Rendeltetési célja Trieszt.

NÉMET KÜLDÖTTSÉG A BOLGAR FŐVÁROSBAN

Szófiából jelentik: A bolgar fővárosba német küldöttség érkezett abból a célból, hogy ott kereskedelmi tárgyalásokat folytasson.

Jegyezzünk bónokat a hadsereg felszerelése érdekében

A hadsereg fenntartása nagy költségeket igényel. Mindenki jegyezzen hadfelszerelési kötvényeket. Naponként d. e. 9 és fél 2 között és d. u. 4-7 óra között a Banca Nationalnál, az összes nagyobb bankoknál, a Postatakarékpénztárnál s a pénzügyigazgatóságon lehet kötvényeket jegyezni, ahol rendelkezésre állnak a szükséges nyomtatványok.

Ez a legelőnyösebb államkölcson, amely 4 és fé. százalékos kamatjövendelmet hoz. Aláírni lehet 5 vagy 3 évre. Hat hónap után kifizetésre kerül az aláírt összeg egyötöde (vagyis minden ezer leies kötvény után 200 lei), három, vagy öt év után pedig a lejegyzt összeg teljes egészében.

A hat hónap múlva fizetésre kerülő ötödőrészt s a lejáró szelvényvel bármilyen állami, tartományi, vagy községi adót ki lehet fizetni.

Akinek a lejárat előtt szüksége van pénzre, zálogba helyezheti a kötvényeket a Nemzeti Banknál, amely azonnal kifizeti az érték 70 százalékát. A kötvény ettől függetlenül tovább kamatozik.

Minden hazaszerető román állampolgár azonnal ilyen kötvényekbe fekteti minden nélkülöshető pénzét.

Botond história

Írta: U házy György

Tudom én, hogy nem illendő dolog világgá fecsegni a familiáris civódásokat, nem is szándékom részletezni Eszter nénémnek örökös perpatvarkodását. Éppen csak emlitem, mert tőlük indul ki ez a történet. Gondolom, ezzel így nem vétek semminő parancsolat ellen: hiszen az egész vármegye tudja otthon, hogy nem igen mulik el hét Eszti néni és az ura között valamiféle kiadós ribillió nélkül.

Szóval azon a szép, verőfényes reggelen is keményen összeröntek, aminek a vége persze, az lett, hogy, mint mindig ilyenkor, dülva-fulva mindketten átrobjajlottak hozzánk, tegyen igazságot nagyapám köztük. Drága öregapám már igen unta a dolgot, nagylaposakat pislogatott mőközben a két acsarkodó hevesen telekiabálta a mi különben oly csöndes ambitusunkat. Eleinte még próbálta csitítani a dühösködőket, de a szelid szó olaj volt a tüzre. Eszti néném is, Tamás bátyám is csak annál inkább paprikázódott, tán lecsapó villámmal sem lehetett volna beléjük fojtani a kikívánczozó indulatot. Nagyapa hát, okos ember léteire nem viaskodott tovább a kitört elemi erőkkkel, szép ősz fejét megadóan lehajtotta s igaz keresztényi lélekkel türelmeskedett a nekiszabadult orkánlásban, ismervé a bölcs mondást, hogy nincs olyan vihar, amely egyszer meg ne csitulna, csak éppen ki kell tudni várni. Történet, hogy a fák sem nőhetnek az égig. Így aztán előbb Tamás bátyám, majd lassan Eszti néném is kezdte veszíteni a szufliját. Végül mégiscsak megszólalhatott nagyapám:

— Tehát mi lenne a vád? ... — kérdezte halkán.

Olyan rövid s csöndesded volt a szava, Eszti

néném meg sem értette tüstént, csak hápogott verdeső pillákkal:

— Mi... miüü?... —

Tamás bátyám férfiemberhez illően hamarabb fogta fel a bírói szék klasszikus első kérdését és a sertett önértet háborgásával felelt:

— Azt mondta Eszti, hogy... bolond vagyok, igen, hogy bolond vagyok!

Erre Eszter néném is észbekapott, sietősen beakartá hozni, hogy az ura megelőzte, perrendszerűen ellenvádat emelt:

— Nem igaz!... Ő mondta nekem, hogy bolond vagyok!... Vén bolond, azt mondta... — sivitotta fülettpőben.

Szerencsére elfulladt a hangja lobogó indulatában. Csönd lett. Megütöttünk mindannyian: hogyan lehet majd a két szájközdő közötti salomoni ítéletet hozni. Öregapám ibolyakék szeme azonban mosolygósan felvilant s derűdöző hangon dörmögte:

— Baj van, halljátok-e mert én most az egyszer nem lehetek a bírák...

— Miért?... — hördült fel Tamás bácsi.

— Talán helyénvalónak tartja, hogy a hitos uram azt mondja rám... bolond vagyok!? — sipákkolt Eszter néni.

— Ki a bolond... ő... — mutatott bütykös ujjával a feleségére Tamás bátyám — ...vagy én!?... — S akkorát csapott a széles melléce, csak úgy döngött.

A vak is láthatta, igen nekikeseredtek mindketten.

Nagyapám nem felelt, fanyalkodva tömködte a pipáját. Feszengő csönd lett. Végre mégis megszólalt az öreg:

— Idehallgassatok... Elmondom, hogy miért nem itélkezhetem köztetek...

Még egy nagyot szívott a borostyán csutorából s bodros füstjellőt fújt maga elé, megreszelte

könnyedén a torkát s belekezdett a történetébe:

— Emlékeztek biztosan, mikor harmadéve szegény Kemecsy Pista megzavarodott...

Bölgögtünk, hogy emlékezünk, nagy eset volt az nálunk.

— Tudjátok, hogy senki sem vállalta, rám maradt a szerencsétlen elhelyezése... Én utaztam be vele a városba, Istennek hála, nem esett semmi különösebb baj a vonaton... szépen bejött a bolondokházába is... Ott aztán annak rendje és módja szerint át is adtam a doktornak... De valami írásfélére kellett várnom, kint üldögéltem a folyosón... Egyszer csak hallom, csikordul a zár, mert ott minden ajtó szigorúan be van kulcsolva és egy kedves, magam korabeli uriember lép be, mögötte meg egy hatalmas, fehér turbános, zord alak... Az uriember mosolygósan hozzám siet és kérdi, hogy a főorvost várom-e... Mondom, igen... Na, kettesben könnyekben megy majd a várakozás, élcelődik s helyet kínál a padon... Leülünk s hamarosan vidám diskurzusba keveredünk... Igazán pompás, szellemes társalgónak bizonyult... Talán el is feledtette volna velem, hogy milyen szomorú házban vagyok, ha az a turbános alak vad szemforgatások közben nem dühögött volna fél s ala előttünk... Olyan dühösen pislogott ránk, hogy... bevallom...

— Tán csak nem fél, nagyapám?... kottyanítottam a számba kamaszosan.

— Debizony, féltem én fiam... — dörmögött öregapám. — Keményen szorongattam is a paraplémat... s elszántam magam, báruyan bolond, de ha rántámad, megmártom benne az esernyőmet... Ugy megzavart a turbános a vérbenjörgő szemével, alig tudtam figyelni a kedves uriember szavát, aki pedig igen okos szóval igyekezett szórakoztatni nehéz helyzetemben... Soha nem feledek azt a mondását, hogy csak az ember többödik meg, se fa, se virág, se fű nem kerül erre

Felolvasó ülést tart a Pázmány Társaság

Az Erdélyi Római Katolikus Népszövetség Pázmány-Társasága 1940 április hó 9-én, kedden, d. u. 6 órakor, a Lyceum-könyvtár (Str. Kogălniceanu 2.) nagytermében felolvasó ülést rendez. A műsor a következő:

1. Az ülést megnyitja: Dr. Gyárfás Elemér szenátor, a Pázmány-Társaság alelnöke.

2. „Képzőművészetünk útja.” Értekezés. Felolvassa: Szopos Sándor, főgimn. tanár, a Pázmány-Társaság rendes tagja.

3. Verseiből felolvas: Walter Gyula, szerkesztő, a Pázmány-Társaság rendes tagja.

4. Zárószavak.

A Társaság felolvasó ülése iránt most is széleskörű érdeklődés nyilvánul meg.

Tataru dr. királyi helytartó elnökletével fontos értekezlet tartottak a Somes-tartomány megyefőnökei

Cluj-Kolozsvárról jelentik: Coriolan Tataru dr., Szamos-tartomány királyi helytartója szombaton tért vissza a fővárosból, ahol a tartomány igazgatásával kapcsolatos különböző ügyeket tárgyalta meg a minisztériumban. Az új költségvetés alkalmazásával kapcsolatban álló munkálatok felhalmozódása miatt az ortodox húsvéti ünnepek utáni kihallgatásokat felfüggesztették a királyi helytartónál.

Szombaton délelőtt a kolozsvári királyi helytartóság kis üléstermében fontos értekezletet tartottak, melyen Somes-tartomány prefektusai, a megyei technikai szolgálatok főnökei és a tartományi központ szolgálati főnökei vettek részt. Az értekezleten dr. Tataru Coriolan királyi helytartó elnökölt és résztvett dr. Hodor Victor tartományi vezérbíró is. Részletesen megtárgyalták az új költségvetési évből jóváhagyott megyei munkálatok munkatervét. Délben közös ebéd volt, melyen résztvett dr. Moldovan Victor, az Ujjászületési Arcvonal főtitkára is, aki Besztercére utazott és az értekezlet kedvéért szakította meg útját Kolozsváron. Szombaton délután folytatta az értekezlet tanácskozásait.

a kegyetlen sorsra, mert mi bünbeesve kivettünk a paradicsomból... ám, a fák meg virágok most is az Éden boldog birtokosai...

— Ajnye... — hümmögött elégedetten Tamás bácsi, mert érdeke volt a szép mondások iránt.

Mi is mindannyian, beláttuk, hogy böles megállapítás ez a fákról s virágokról.

— És a turbános?... — feszegettem tovább a nékem izgalmasabb részét a mesének.

Nagyapa legyintett.

— Amikor hosszú várakozás után kijött hozzánk a főorvos, kiderült, ohgy a turbános... ápoló, akit előző este irgalmatlanul elagyabugyált az én kedves uriemberem... aki viszont évek óta lakója volt a tébolydának...

Neveztünk.

Eszter némém azonban harciasan felkapta a fejét:

— Szeretném tudni, hogy mi ebből a tanulság részünkre?... — sipított nagyapámra.

Öregapám megint a pipájával kezdett töszö-möszölni s csak azután felelt, hogy akurátusan eligazította a paraszat:

— Hát... — huzta a szót — hát, az a tanulság, hogy én nem tudom eldönteni, melyik a boldond kettőtök közötti...

Eszter némém is, Tamas bátyám is kivörösödött, mintha ütes érte volna őket, mindketten felugrottak ültükből, sőtörtötten sziszegtek:

— Mit tud maga?... —

Nagyapa rájuk emelte ibolyakék szemének szelíd pillantását s ő is felállt karosszékéből, úgy mondta, halkán:

— Mit tudok?... Azt tudom, kedveseim, hogy a bokréta s fák, a tarka virágok, selymes füvek... az ő nagy csöndességükben paradicsomi boldogságban élnek...

Azzal meg is indult a kert felé a verőfényben fehér haját beragyogták a napsugarak.

Helyreállott a rendes diplomáciai kapcsolat Finnország és a Szovjet között

Paasikivi az új finn követ Moszkvában

Moszkvából jelentik: A Legfelsőbb Szovjet elnöksége Zotovot, a szovjetunió finnországi követévé, az ő helyébe pedig Berevianszkyt lettországi követévé nevezte ki. Ezzel helyreállították a rendes diplomáciai kapcsolatot a szovjet unió és Finnország között.

Egyben a Legfelsőbb Szovjet elnöksége hozzájárult ahhoz, hogy Finnország moszkvai követévé Paasikivit nevezzék ki.

MEGSZAKADTAK A SZOVJET-JAPÁN TÁRGYALÁSOK

Moszkvából jelentik: A szovjet-japán gazdasági tárgyalások megakadtak. A tárgyalásokat a múlt év végén indították meg, hogy kereskedelmi szerződést, gazdasági és fizetési egyezményt kössenek 1940-re. Macsusima, a japán kereskedelmi küldöttség vezetője, akit még Moszkvába érkezése előtt Japán svédországi követévé neveztek ki, Stockholmba utazott, hogy átnyújtsa megbízó levelét. A küldöttség többi tagja visszatér Japánba. Jelenleg szünet állt be a többi függő kérdésekben is, mint Kül-

ső-Mongolia és Mandzsukuo közötti határ kijelölése és a hosszú lejáratu egyezmény ügyében.

SPANYOL GAZDASÁGI BIZOTTSÁG INDULT JAPÁNBA.

Madridból jelentik: A közeli napokban spanyol gazdasági bizottság utazik Japánba, hogy megvizsgálja a kereskedelmi kapcsolatok kiépítésének lehetőségét. A spanyol bizottság hírszerint meghívást kapott, hogy Mandzsukuo is látogasson el.

A KÖOLAJVISZÁLY RENDEZÉSE AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK ÉS MEXIKÓ KÖZÖTT.

Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államok és Mexikó között fennálló kőolajviszály rendezésére, — mint ismeretes — az Egyesült Államok kormánya nemzetközi döntőbírósgot ajánlott. Az erre vonatkozó diplomáciai jegyzéket repülőgépen vitték Mexikóba és az vasárnap érkezett meg. A mexikói külügyi hivatal azonnal hozzlátott a jegyzék tanulmányozásához.

Helsinki, Finnország fővárosába az orosz-finn békekötés után visszatért — a fény. Ez az első kép az esti órákban a kivilágított Helsinkiből, ahol a bombák nyomai még erősen meglátszanak

Az oradeai polgármesteri hivatal újabb árszabályozó rendelete

Oradea-Nagyvárad. Saját tud. A város polgármesteri hivatala az alábbi 12. számú rendeletet bocsátotta ki:

Az 1939. november 18-iki Hivatalos Lap 268. számában az üzérkedés megakadályozására hozott törvény 18. szakaszának és a nemzetgazdasági minisztérium 88.461-ik rendeletének a közszükségleti cikkek bejelentésére vonatkozólag, valamint a Szamos tartomány utasításai és a közigazgatási törvény 16. szakaszának előírásai alapján Nagyvárad város polgármesteri hivatala elrendeli:

I. szakasz: Április 6-ától kezdődőleg újabb rendelkezésig a következő árakat állapítják meg:

A) A közszükségleti cikkek legmagasabb eladási árát a kiskereskedelemben.

B) A vendéglők és éttermek árszabályát, valamint a fiákerek és bérgépkocsik tarifáját.

A) 1. Liszt (kicsinyben). Nullás (18 százalékos): nincs szabályozva, 2-es liszt (38 százalékos): 12 lei kilogrammonként, 4-es liszt 11.50, 6-os liszt 8 lei.

2. Kenyér. Nullás lisztből készült franzella (vékony vekni) nincs szabályozva, 2-es lisztből készült fehér kenyér 11.50, 4-es lisztből készült félbarna kenyér 10.50 lei, 6-os lisztből készült barna kenyér 7.50 lei. Amennyiben a sütőiparos nem tud megfelelő pénzüsszeget visszaadni, úgy kenyeret kell adjon. A pékek kötelesek megfelelő mennyiséget sütni a fent elsorolt kenyérfajtákból.

3. Hús. Borjúhús (hátsőrész) 26 lei kg-ként, borjúhús (első rész) 22 lei, szopósborjú (6 hónap-

15) 2 évig) 28 lei, sertéshús (10 százalékos csonttal) 42 lei, olvasztani való szalonna 54 lei, száraz szalonna 58 lei, paprikás szalonna 60 lei, füstölt szalonna 60 lei, háj 56 lei, olvasztott zsír 58 lei, juhús (hátsőrész) 20 lei, juhús (mellsőrész) 18 lei, bivalyhus (hátsőrész) 20 lei, bivalyhus (mellsőrész) 18 lei. Tilos különböző minőségű és fajtájú husokat összekeverve eladni. A bivalyhuszt árusítóknál olvasható táblát kell kifüggeszteni.

4. Hal: Ponty 1 kilogrammig 55 lei, azon felül 65 lei kilogrammonként.

B) 1. Ételek:

I. osztályú vendéglőkben: Egy kis menü, mely levesből, sültből, főzelékből, vagy salátával és tésztából áll: 36 lei. Nagymenü 42 lei.

II. osztályú vendéglőkben a fenti árakból 15 százalékosat kell leszámítani.

A vendéglősök és étterm tulajdonosok kötelesek minden nap kifüggeszteni az étlapot, feltüntetve a fenti menüket. A menü árában nincs benne a pincérek százaléka.

(A fiákerek és bérgépkocsik árdijszabását a legközelebbi számunkban ismertetjük.)

Kövess engem

P. Lukács Mansvét O. F. M. missziós beszédei
I. II. Ara kötetenként 150 Lei és portó.
Megrendelhető kiadóhivatalunk utján.

Todt mérnök

a Siegfried-vonal építője, a német fegyverkezés legfőbb vezetője

Irta: Csiszár Béla

Nemrég általános érdeklődés fogadta azt a német hírt, hogy Todt mérnököt, a híres Siegfried-vonal építőjét a német lőszergyártás és hadianyagbeszerzés miniszterévé nevezte ki Hitler vezér és kancellár. A kitünő württembergi mérnök, ügylát-szik, univerzális tehetség: a harmadik birodalom megszületése után alig néhány hónappal Németországot pompás és újszerű autószeradával ejtői hámulatba, amelyek keresztül-kasul hálózzák a birodalmat s különösen nagy jelentőségre emelkednek a háború folyamán; a harmincas évek végén rekordidő alatt kiépíti a német erődvonalat, a híres Westwallt (Németországban csakis ezen a néven ismerik a Siegfried-vonalat), azután egész csomó erődítési munkálattal bízzák meg, hír szerint és állítólag még a szovjetkormány is kölesönkéri Berlintől kaukázusi védővonal megerősítésére, most pedig Hitler lőszér- és fegyverkezési miniszterré nevezte ki. Címe már régen nem „doktor Todt”, vagy „mérnök úr”, hanem „vezérőrnagy”: ezt a titulat a Siegfried-vonal megépítése után kapta a Führertől. Ma is azonban legszívesebben „mérnök-uraztatja” magát, a címek és rangok nem kábitották el és nem szédítették meg.

Érdekes egyéniség, érdekes ember, de halk, szerény és visszahúzódó, alig szerepel a világban, a társaságokban, egyedül a munkája érdekli. Az elszásmi tartományhoz közeleső Pforzheimban született 1891-ben, az apja és a nagyapja gazdag ékszerészek, műtűvösök, akik egyáltalán nem értik, miért vágyódik más foglalkozás után Fritz, amikor rövid idő múlva már átvehetné Profzheim legiszteletesebb ékszerészenek a foglalkozását és a műhelyét. Todt, az ifjabb Todt Karlsruheban műegyetemi tanulmányokat folytat, de, amikor kitör a világháború, azonnal jelentkezik és az első naptól az utolsóig kint van a harctéren. Nagy tervei voltak arra az időre, amikor majd végez. De ezekbe a tervekbe beleszólt a háború s Fritz a karlsruhei főiskola szellős, barátságos tantermei helyett a lövészárokból készülő a háborús tűzkeresztségre. Majdnem valamennyi fegyvernemet végigpróbálja, kezdi a tűzérsgénél, majd a gyalogság kötelekébe megy át s a háború második felében a repülőknél köt ki: repülőképző, amikor létrejön a fegyverszűnet s Németországban bekövetkezik az összeomlás.

Todt ott áll kiábrándultan, csalódottan, kedveszegetten s nem tudja mit tegyen. Kövesse sok pályatársa és sorstársa példáját, vándoroljon ki Amerikába? Egyelőre azonban az otthonmaradás mellett dönt és Münchenben iratkozik be a műegyetemre, hogy folytassa félbeszakadt tanulmányait. Ugyanakkor a nagyobb állami utépítéseknek munkát vállal, segédmunkás lesz, hogy gyökeres előtanulmányokat szerezzen az utépítésekre. Hatalmas utakat akar építeni, óriási tranzverzális utakat, amelyek átselelik a birodalmat; számol, kalkulál, terveket készít, amikor már kész mérnök, az „ő” útjairól álmodozik nappal és éjszaka, de hiába minden nagyvonalú munka, minden kapacitálás. Todt doktort mindenütt elutasítják terveivel és számoszlopáival. A birodalom szegény, nincs

pénz, hatalmas jóvátételek sújtják, a nyomor nagy és mind jobban terjed a munkanélküliség. Fritznek a luxusutak helyett meg kell elégednie apró kis városi és országotak építésével, neki, aki a doktora is ennek a szaknak és egyenesen az utépítés problémáiról írt disszertációt.

A meggyőződésen kívül bizonyára ez a kiélhetetlen tettvágy is hajtja Hitlerék táborába. A nemzetiszocialista mozgalom ott nő fel, ott izmosodik Münchenben, ahol Todt doktor vert tanyát, ahol az irodája van. Todt a mozgalomban sok lehetőséget lát, nagykoncepciójú munkák megindítását, hiszen Hitlernek is az az első gondolja, hogy megszűntesse a nyomosztó munkanélküliséget s ennek egyik orvosszere a nagyarányú közmonukák. A nemzetiszocializmus győzelme azután Todtnak is meghozza az érvényesülést, az igazi alkotó munkát, álmai valóra válását: A Führer néhány hónappal uralomra jutása után már megbízza Todt mérnököt a nagy állami utépítések vezetésével. A „német utépítések főfelügyelője” címet kapja és nyomban megindulnak a nagy közmonukák. A külföldi mérnökök esodájára járnak a nagyszerű tranzverzális utaknak, amelyeken az autók kilométereken keresztül hatalmas sebességgel rohanhatnak tova, az út kétirányú, külön résszel a jövő, külön résszel a menő gépkocsik számára. Az utak kerülnek a kanyarodókat, az éles szögben való fordulókat, majdnem nyílegyenesen vezetnek a városokon és falvakon keresztül. Erdemeiért a nürnbergi pártgyűlésen egyetlen tanári címet és nagy állami jutalmat kap.

Todt mérnök azonban nemcsak elsőrangú építészeti szakember, hanem páratlan tervező is. Bizonyára ezért is gondolt rá megint Hitler, amikor a rajnai katonamentesített terület megszállása után rövidesen hozzá akar fogni a Westwall megépítéséhez. A feladat azért óriási, mivel aránylag hónapok alatt kell felépíteni a hatalmas védőművet. A jelszó: „Jól gyorsan!” És Todt megfelel a bizalomnak, rövid idő alatt elkészül terveivel, a Maginotvonal titkait és tapasztalatait ügyesen felhasználja s a hatalmas munkát szinte másfél év alatt bevégezi. Közel 30 ezer erődítményt épített fel, illetve sülyesztetett a föld alá olyan rövid idő alatt, amint a hadtörténelem eddig nem ismert. A munka megszervezése és kivitelezése egyként esodálatos feladat volt, nagyszabású teljesítmény, amelynek nem tudni, mit bámuljon az ember inkább: a tervező tudását vagy pedig a szervező képességeit? Hitler azzal honorálta Todt doktort, hogy egyenesen — vezérőrnaggyá nevezte ki és elhalmozta figyelmé minden jelével.

Joviális, kedves és figyelmes arc Todt vezérőrnagy, szerény és megnyerő egyéniség, aki felülmúlhatatlan munkakészséggel fekszik bele új foglalkozásába, a fegyverkezési minisztérium megszervezésébe és munkatempójába is. Bizonyos, hogy ez is majd olyan kitünően működik, mint a Siegfried-vonal és a német autószeradák. Vajon mi lesz legközelebbi munkaköre? Mert az ilyen emberek, mint Todt miniszter, szívesen vállalnak magukra bármilyen munkát, amelyet szívvel-lélekkel végezhetnek s amely népük érdekében történik.

Forgalmi zavarokat okozott a Duna áradása

Bucurestiből jelentik: A vasút vezérigazgatóságához érkezett hírek szerint a Duna vize teljesen elárasztotta Corabia és Calafat kikötőket. A további rendelkezésig az ezekben a kikötőkbe szülő szállításokat beszüntették. Turni-Severin és Silian állomások között a Duna szintje emelkedett és több ponton előntötte a vasutvonalat. A személy- és a gyorscsomagforgalmat átszállással bonyolítják le, az áruforgalom pedig további intézkedésig szűntel. A Zorleni-Jargara vonalon a vonatok átszállással közlekednek.

A szombati vihar súlyosbította a magyarországi árvízhelyzetet

Tovább árad a Tisza és a Zagya. Szolnokot öt oldalról fenyegeti az árvízveszedelem

Szolnokról jelentik: A Tisza és Zagya áradása tovább tart. A szombati vihar még inkább súlyosbította a helyzetet. Szolnokot jelenleg öt oldalról fenyegeti árvízveszedelem. Dél-Borsodban megkezdődött a Tisza apadása, de a belvizek nagy károkat okoztak. Vasárnap estére némileg javult a helyzet Szolnok környékén, de a veszély nem múlt el.

A satumarei Iparos Otthon visszakapta több millió leit erő székházát

Satumare.Szatmár. Saját tud. A Hivatalos Lap április 4-iki száma királyi rendeletétörvényt közöl, amely a szatmári, Stefan cel Mare-utca 24 szám alatt levő emeletes ingatlant a munkakamara kezelése alól kivési és visszaadja régi tulajdonosának, a szatmári Iparos Otthon egyesületnek. Ezzel az intézkedéssel évek óta húzódo pereskedés szűnt meg. Annakidején részletesen beszámoltunk arról, hogy a munkaügyi minisztérium intézkedésére az Iparos Otthon több millió leit erő székházát a szatmári járásbíró munkakamarának adták át. A szatmári járásbíró azonban kimondotta, hogy ez az eljárás birtokháborítás volt és az egyesületet visszahelyezte jogába. Még egy hét sem telt el, amikor újabb miniszteri rendelet érkezett és az épület másodszer is a munkakamara kezelésébe került. Az Iparos Otthon székházának tulajdonjogáért pert indított, de ez még be sem fejeződött, amikor a munkaügyi minisztérium beadványban az egyesület jogszemélyiségének megsemmisítését kérte a szatmári törvényszéktől. Ebben az ügyben sem hoztak jögerős ítéletet.

Amikor az új alkotmány életbeléptetésével a szervezett állami életben is új korszak indult, a pereskedések irama lanyhult. A romániai magyar nemzetiségek hivatott szervei keresték annak a lehetőségét, hogy — a kormányhatalom jó indulatával — békésen oldják meg ezt az ügyet. Biztató jelek mutatkoztak, amelyek táplálták azt a reményt, hogy a peren kívüli megegyezés sikerülni fog. Az elmúlt héten a tárgyalások szerencsésen befejeződtek. A munkaügyi minisztérium mindössze egy nyilatkozatot kért, amelyben az egyesület lemond minden kártérítési igényéről. Az Iparos Otthon vezetősége a nyilatkozatot elküldte, mire a birtokbárlásról szóló királyi rendeletétörvényt közzétették a Hivatalos Lapban.

Az Iparos Otthon székházának visszaadása nemcsak Szatmáron és a megyében, hanem egész erdélyi magyarság körében nagy megelégedést keltett.

Jövő héten hozja el a sajtó napjaink legaktuálisabb könyve

GIORGIO PINI:

MUSSOLINI ELETE

Tanulságosabb, érdekfeszítőbb olvasmány ma el sem képzelhető. A könyv igen izléeses kiállításban, finom könyvpapíron, 20 eredeti fényképpel és művészi címlappal. 236 oldal. — Boltiára 135 — Lei

A Magyar Lapok olvasói, akik előfizetési díjukat havonta pontosan rendezik, a könyvet 95 Lei beküldése ellenében kapták.

Francia és német hadijelentések

Egy német és négy francia repülőgép csatája. Atréplések Luxemburg fölött. Angol és német repülőrajok találkozása a Sylt-szigetnél

Párizsból jelentik: (Rádió Bucuresti.) A francia hivatalos hadijelentés vasárnapi közlése szerint semmi említésre méltó esemény nem történt.

Párizsból jelentik: A Havas iroda közleményt adott ki a nyugati helyzetről. Eszerint a légi tevékenység a rossz időjárás miatt szünetelt. Az arcvonal felett csak két francia és egy német repülőgép végzett feiderítést. Északfranciaország felett több repülőgépet láttak. A tengeren angol járőrrepülőgépek német tengeralattjárókat támadtak meg, még nem tudják milyen eredménnyel.

Berlinből jelentik: A német véderő főparancsnoksága jelenti, hogy nyugaton említésre méltó esemény nem történt. A légi erő egységei Észak- és Középfranciaország felett felderítő repülést végeztek. Egy német Dornier típusú felderítő repülőgépet négy francia repülőgép támadott meg. A német gép addig védekezett, míg az ellenség üzemanyaga elfogyott és emiatt a támadást nem tudták folytatni. A repülőgép épségben tért haza. Szombaton késő délután több ellenséges repülőgép Luxemburg területe fölött elhaladva, behatolt Németország fölé, majd ismét Luxemburg területe felett tért vissza Franciaországba.

Berlinből jelentik: A német főparancsnokság hivatalosan közli, hogy az Északi-tenger fölött egy német repülőraj Sylt-szigettől északnyugatra 24 Wellington repülőgépből álló angol léziflottával

találkozott. A németek két angol gépet lelőttek, a többit visszatérésre kényszerítették.

MEGTORPEDOZTAK EGY NORVÉG HAJÓT.

Oslóból jelentik: A Navarra nevű 2118 tonnás norvég hajó egy buvárnaszád megtorpedózott. A hajó valamennyi tiszteje életét veszítette. A legénység tagjai közül kilenc veszítette életét. Tizennégy életben maradt tengerészt sikerült megmenteni.

VÖRÖSKERESZTES KEZDEMÉNYEZÉS A FRANCIA ÉS NÉMET POLGÁRI INTERNÁLTAK KICSERÉLESÉRE

Genfből jelentik: A svájci nemzetközi Vöröskereszt Egyület mozgalmat indított a francia és né-

met polgári internáltak kicserélésére. Április 14-én érkeznek Genfben az első csoportok, majd innen tovább folytatják útjukat saját hazájuk felé.

40 PERCIG TARTÓ LÉGIRIADÓ ÉSZAK- NYUGATI FRANCIAORSZAGBAN. ANGOL JELENTÉS SYLT-SZIGET KÖRÜLI LÉGI TALÁLKOZÓRÓL.

Párizsból jelentik: Franciaország északnyugati része fölött hétfőre virradó éjjeltől éjjel után 40 percreg légi riadó volt.

Az Orkney szigeteken is megszólaltak a légvédelmi szirénák. Három ízben volt légi riadó, támadás azonban nem történt. Az angol légügyi minisztérium egyik jelentésében közli, hogy angol repülőgépek az Északi-tengeren végzett őrszolgálatuk során vasárnap harcra bocsátkoztak német repülőgépekkel. Egy német gépet elpusztítottak, egyet valószínűleg megrongáltak. Két angol repülőgép nem tért vissza kiindulási helyére.

A légvédelmi rendelkezések tiszteletbentartásáról beszélt Chirila polgármester a Háztulajdonosok Szövetségének közgyűlésén

Oradea-Nagyvárad. Saját tud. Vasárnap délután 11 órakor, a városháza dísztermében tartotta meg évi közgyűlését a Háztulajdonosok Szövetsége. A közgyűlésen megjelent Chirila polgármester is.

Dr Lengyel Zsigmond, a szövetség ügyvezető elnöke mondott elnöki megnyitót. Részletes beszámolót tartott a szövetség elmúlt évi működéséről.

Szilágyi-Corbu János üdvözli a polgármestert és köszönetét fejezi ki a szövetség nevében azért a jóindulatért, amellyel a háztulajdonosok érdekeit felkarolta és támogatta. Hangsúlyozta a felszólaló azt az áldozatkészséget, amellyel minden háztulajdonos sietett eleget tenni hazafias kötelességének, a hadfelszerelési kölcsön jegyzésével.

Ezután Chirila Augustin polgármester emelkedett szólásra:

— Minden probléma, amely a város polgárait érinti — mondotta — bennünket is ugyanolyan mértékben foglalkoztat.

Biztosította a megjelenteket a város támogatásáról, majd hangsúlyozta, hogy vannak olyan kötelességek, amelyek elől nem lehet kitérni és amelyeket teljesíteni kell nemcsak a város, de az egyén érdekében is.

Ilyen kötelesség a légvédelmi törvény rendelkezéseinek végrehajtása. A törvény világosan előírja mindenkinek a kötelességét és egyben felsorolja a megtorlásokat azokkal szemben, akik nem tesznek eleget kötelességeiknek.

— A háztulajdonosoknak meg kell barátkozni a gondolattal, hogy eleget tegyenek a légvédelmi törvény minden intézkedéseinek, a saját érdekében.

Chirila Augustin polgármester ezután választott az elnöki beszámolóban megemlített közterhekre, amelyek a háztulajdonosokat érintik. A polgármester hangsúlyozta, hogy a város nem emeli fel az illetékeket, sem a vízdíjat, sem a villanyáram díját, noha más városokból érkeztek megkeresések, hogy milyen arányban gondolja a város, különös tekintettel a minden téren megnyilvánuló drágaságra, felemelni az illetékeket. Minden nehézség ellenére is, hangsúlyozta a polgármester, a mi városunkban a legolcsóbb a víz és a villany.

Chirila Augustin polgármester végül megértéséről biztosította a közgyűlés tagjait és további támogatást ígért ügyeik sikeres rendezése érdekében.

Ezután dr Váradi Ödön felolvasta a szövetség elmúlt évi számadatait. A közgyűlés tudomásul veszi az elszámolást és megadja a felmentvényt a vezetőségnek, egyben pedig hozzájárul a vezetőség kibővítéséhez, a szűkebbkörű vezető, sőt által ajánlott tagokkal.

A továbbiakban Tóth Sándor városi főmérnök tartotta meg előadását a légvédelmi törvény rendelkezéseinek gyakorlati alkalmazásáról. Vetített képekkel kísért előadásában részletesen kitért a vasbeton fedezékekre, amelyek a városnak a katonailag jelentős pontjain építendőek, továbbá a pincékben és az udvarokban épített „lövészárok”-ban megszervezendő légvédelemről.

A közgyűlés a késő déli órákban ért véget.

Gyűjtést indítanak az őssi-telepi árvizkárosultak javára

Nagyvárad. Saját tud. Chirila Augustin polgármester hétfőn délelőtt magához kérette a városi sajtó munkatársait, akikkel közölte, hogy a város felhívást intéz a lakossághoz az őssi-telepi árvizkárosultak felségélyezésére. Ismertette a telep lakosainak szomorú helyzetét és a város által tervbe vett segítségét. (Holnap számunkban részletesen beszámolunk az ügyről.)

Harminc olasz pilótakiképző érkezett Bucurestibe

Bucuresti. (A Tribuna jelentése.) Szombaton 30 olasz katonai repülő, 9 tiszte és 21 altiszte érkezett Bucurestibe. A legkiválóbb olasz pilóták közül válogatták ki őket és a román légügyi minisztérium ideiglenes jelleggel alkalmazta őket a pilótáskolák növendékeinek kiképzésére és az olasz üzemekben elkészült repülőgépek használati módjának bemutatására.

Összelőt halászház az angol partvidéken.

A magyar parlamenti csoport közbenjárásai Bucurestiben

Szombaton érkezett haza pár napi tartózkodásra dr Soós István orsz. képviselő, aki a magyar parlamenti csoport mult heti működéséről a következő felvilágosítást adta:

— Az elmúlt héten több egyházi küldöttség kereste fel Silviu Dragomir kisebbségi minisztert. Ezek között volt elsősorban a református egyházak küldöttsége és pedig az erdélyi egyházkerület nevében Vásárhelyi János püspök, Laár Ferenc és Illyés Gyula tanügyi tanácsnok, a nagyváradi református püspökség részéről én jelentem meg.

— A miniszternek tudomására hoztuk azokat a legújabbban felmerült kívánságokat és séremléseket, amelyeknek elintézése sürgős és amelyek főleg lelkesítő és iskola-kérdésekkel állnak összefüggésben. Ugyancsak küldöttség kereste fel a minisztert az unitárius egyház részéről is, amely küldöttségben Varga Béla unitárius püspök és Mikó Imre, a magyar népközösség bucurestii főtitkára vettek részt. Ez a küldöttség is főleg iskolaügyekben intervegniált.

— Ezen egyházi küldöttségeken kívül Silviu Dragomir kisebbségi miniszter fogadta a magyar szövetségek képviselőitében gróf Bethlen László és gróf Haller István elnököket, akikkel hosszasan tárgyalt a szövetségek folyó problémái ügyében.

— A szövetségek elnökei ezenkívül megjelentek Voicu Nişescu parlamenti alelnöknel, a Nemzeti Szövetségeti Hivatal elnökével, akivel szintén

megtárgyalták a legsürgösebb szövetkezeti problémákat.

— A magam részéről még eljárta az igazságügy-minisztériumban a szövetkezetekre egyes bíróságok által keltetett igazságügyi (judicial) bélyeg ügyében. Terjedelmes emlékiratot készítettem, amelyben kifejttem az igazságügyminisztérium el fogja rendelni, hogy a szövetkezetek semmiféle iratai, így a könyvek után sem kell igazságügyi bélyeget alkalmazni, úgyhogy a szövetkezetek könyveiket a jövőben láttamoztathatják igazságügyi bélyeg alkalmazása nélkül.

— A magyar képviselők részéről Teleky Ádám gróf, dr Bartha Ignác és én küldöttségileg kerestük fel Paul Teodorescu légügyi minisztert a magyar nyelvű légvédelmi előadások ügyében. A miniszter megígérte, hogy a kisebbségi miniszterrel egyetértve igyekszik kedvező megoldást találni.

— A magam részéről újból szóvá tettem a nagyváradi háztulajdonosoknak korábban átadott memorandumát, amelyben a légvédelmi fedezékek elkészítése céljából a miniszter intervencióját kérik megfelelő hosszú lejáratu kölcsön, anyagbeszerzés tekintetében s addig is, amíg ez megtörténik, az építkezésre haladékot kérnek. A miniszter újból ígéretet tett az ügy mielőbbi bevizsgálása tekintetében.

— Ezenkívül több kisebbségi polgár egyéni jogséremléit igyekeztem orvosoltatni.

Fogadásokat kötöttek a bulsi rablógyilkos életére

Hisztériává fokozódott a közönség kíváncsisága az ítélethirdetés előtt

„Megakarom kérdezni tőle, hogy mit vesz szívesebben: a halálbüntetést, vagy az életfogytiglani kényszermunkát?”

(radea-Nagyvárad, április hó.)

Szombai déli 12 órára vártunk ítélethirdetést a bulsi rablógyilkosság tettesének ügyében. Az eset már régóta ismerős volt a közönség körében: Egyszerű falusi gyilkosság fosztogatással egybekötve, csupa falusi szereplőkkel, akik nem szokták túlságosan érdekelni a városi közönséget. Nera volt az ügyben semmi izgalgó szövődés. Egy könnyelmű, rovtultultú és minden lelkiismereti gátlást nélkülöző legény két társa segítségével agyonütött egy jó módú gazdát és egy hűséges szolgálót, hogy pénzhez jusson. S hogy még közönségesebb és még szabályosabb legyen az eljárása, fejszével követte el tettét, ahogy ez falusi gonosztevők ősi gyakorlatában szokás. A két napig tartó tárgyalás során nem is mutatkozott érdeklődés az ügy iránt. A büntető perrendtartás értelmében nyilvános a tárgyalás, bárki bemehet, karhatalom nem zárta körül a tábla büntető szekciójának helyiségét, belépőjegyeket, különleges engedélyeket se kellett szerezni a bejutáshoz, mint ahogy ez néha, nagy port felvert bűneseteknél előfordul, — s a gyilkos Farcuta Teodornak és társainak mégse volt közönsége a tárgyalás folyamán. Csak újságírók, néhány ügyvéd s az áldozat közvetlen hozzátartozói ültek a hallgatóság padosaiban, nialatt a kiváló és kínosan tárgyilagos Constantinescu másodelnök vezetésével a nagy bűnper színjátéka, a fő tárgyalás lezajlott.

„Vérszagra gyűl az éji vad“

De az ítélethirdetésre rengeteg ember várakozott már félórával a kihirdetett időpont előtt a tábla folyosóján. Mert az ügyész, — mint a lapok részletesen és idegfeszítően megírták, megrázó és művészi erővel felépített vádbeszédében halálbüntetést kért a főtettes és közvetlen bűnségei fejére. S ez több, sokkal több, mint a vádirat halálbüntetést kérő javaslata, amiről már korábban értesülhetett az újságolvasó közönség. A tényállás tehát nem módosult a tárgyalás alatt s nem változott a vádló nehéz kötelességét teljesítő főügyész indítványa se. Kimondta a végső szót: Halál a gyilkosok fejére! Minden ok megvolt a rablógyilkosság előre megfontolt voltának a megállapítására s alapos volt a feltevézés, hogy a bíróság, legalább a főtettesre, csakugyan halálos ítéletet mond ki. Az első halálos ítéletet Nagyváradon. Vérszagra gyűltek hát az emberek, mint az Arany-ballada éji vadja.

Tizenkét órákor már tele volt a folyosó várakozókkal. Férfiak, nők, öregek, fiatalok, urak és falusiak. Korok, nemek, társadalmi rétegek, fajok és hífellekezetek egyaránt tekintélyes számú képviselője jutottak a vérszomjazásban. Aggasztánok szorongtak a folyosón iskolás és inasgyerekek mellett; elegáns öltözötű, komoly hölgyek tolokodtak szelíd arcú csitrik és fiatal hisztérika-jelöltek szomszédságában. Arcukon a feszült érdeklődés, a nyugtalan várakozás izgalma. És addig is, míg megnyílik a tárgyalóterem ajtaja és betódulhat a nép megtudni a döntést élet és halál fölött, — mindenki a vádlottakat igyekezett alaposan szemügyre venni. Vajjon milyen lelkiállapot tükröződik magatartásukon? Leri-e róluk a kétségbeesés? Hátha még szóba is lehet állani velük? Esetleg meg lehet kérdezni tőlük, mit éreznek, mit gondolnak ezekben a válságos pillanatokban, amelyek oly lassan peregnék, mint egy-egy örökkévalóság?

Két egészen fiatal leány egymásbakarolva, mozdulatlanul állt a folyosó végén, a vádlottak közelében. Es egy pillanatra le nem vették volna a szemüket Farcuta Teodorról. Szinte habzsolták tekintetükkel mozdulatait s arvonásainak komor megrendültség és hetyke nem-törődömség között váltakozó játékát. A bejáratnál, a tömegben szorongva feketeruhás, sápadt, fülhajas bócher ágaskodott és dülledt szemmel figyelt a gyilkos felé. Két jólöltözött hölgy láthatóan szívük gyökeréig ható izgalomban vizsgálgatta a cinikus gonosztevőt, a fejszéjével két emberéletet kioltott fiatal legényt s belső hevületük kivételül a furesa kis kalapjukra szuronyszerűen ráütött fáciatollak végének finom remegéseire.

Trefálkodik a gyilkos az ítélethirdetés előtt

A vádlottak pedig két csoportban ültek a folyosó végfelé, őreik mellett, a padon. Külön a férfiak és külön a két asszony. Farcuta Teodor most gondozatlanabb külsejű volt, mint a tárgyaláson. Borotválatlansága sötét árnyékot vont arcára, de ezen a fekete-barna tónuson is minduntalan keresztül tör valami vérfagyasztó vidámság derűje. Bűnségédjei komoran, szótlánul néztek maguk elé, de ő igyekezett beszédbe egyeledni a mellette ülő őrrrel. Ugy látszik, trefálkozott s közben nagyokat nevettek mind a ketten. Velük szemben a felbujtással vádolt két asszony egészen odavolt a kétségbeeséstől. Pridonné, a szép fiatal menyecske könnyeit törülgette s mellette a másik, a jóval idősebb Popula Floarea zsebkendőjét gyűrökdötte és ujjain tépdeste a bőrt rettentő aggodalmában.

Lassanként oly tolokodóvá vált az érdeklődés a vádlottak iránt, hogy az őrknek kellett közbelépniök a közönség távoltartására. Egy öregúr erősködött, hogy ő okvetlen beszélni akar a gyilkossal.

— *Meg akarom kérdezni tőle, —* mondotta — *hogy mit vesz szívesebben: a halálbüntetést, vagy az életfogytiglani kényszermunkát?*

— *Nem lehet, kérem —* hátrította el az őt a viharos érdeklődőt. — *Elég neki az ő baja. Ne háborgassuk ilyen kérdésekkel.*

— *De legalább azt hárd kérdezzem meg tőle, —* okoskodott egy hölgy, — *hogy fél-e a*

haláltól? ... Vagy azt, hogy nem sajnálja-e azokat, akiket megölt? ... Vagy azt, hogy ha csakugyan meg kell halnia, különösen miért fog fájni neki uthagyni az életet?

— *Nem lehet, —* ismételte az őt udvariasan. — *Tessék kérem hátrább állani.*

Vége egy óra után nyílt a terem ajtaja és betódulhattunk az ítélet kihirdetésére. Vad tolokodás következett: mindenki az első padban akart ülni, hogy jobban lássa a vádlottakat, hogyan hat rájuk az ítélet. Előzőnlötték az emberek a padosok előtti szabad teret is. Oda-furakodtak egészen a bírói emelvény elé, hogy jaj, semmit el ne mulasszanak.

„Fogadjunk, hogy halál...“

Megint eltelt egy izgalmas félóra. Vajjon még nincs kész az ítélet? Most végzik rajta az utolsó simításokat? A vádlottak most viszonylag nyugodtan ültek a korlát mögött. Talán már túlestek a nagy, belső vívódásokon, most már az eltökéltség, a mindenre elszántság lelkiállapota veti erőt rajtuk. Ugyis mindegy most már.

Ez a nyugalom valahogy visszahatót a közönségre. Kedélyes tippelések indultak meg.

— *Fogadjunk, hogy halál... Fogadjunk, hogy életfogytiglani kényszermunka...*

Egy helyi lap munkatársa megjegyezte:

— *Nagyon bosszankodnék, ha felszűlnék ezzel az ügyvel. Jó, jó, enyhítse a büntetést a Semmitűzők. De itt, legalább a főbűnösre legyen halálos ítélet. Mert még nem volt Nagyváradon...*

Az utolsó percekben táblai tisztviselőnk is begyűlték a terembe. Összebújtak és egészen más dolgokról, kis, hivatali torzsalkodásokról, városi pletykákról csevegtek hangos, kacagásba törve ki néha. Az ügyvédek egy csoportja politikai adomákon nevelgél. Epp egy remek Hitler-anekdota csattanójától fosztotta meg a tereferélieket az ítéletanács megjelenése...

Csaiódva távozik a közönség

Palástosan, súlyos komolysággal foglalták el a bírák helyeiket az emelvényen. Ebben a percben halálos csend borult a teremre és hirtelen pattanásig megfeszültek az idegek a várakozás izgalmaiban. A vádlottak szinte kövé meredve, előre szegzett fejjel figyeltek. És egy arcizomuk se rándult meg, sem a megkönnyebbülés, se a megrendülés kifejezése nem suhan át arcukon, mikor az ítélet elhangzott, mely eldöntötte sorsukat. Csak mikor az elnök megkérdezte az elítélteket, hogy felebbeznek-e pattantak fel mind a hárman egyszerre és katonás tartásba vágva magukat kiáltották:

— *Igen, felebbezünk, elnök ur.*

De a közönségen láthatólag a csalódás érzése vett erőt. Elmaradt a nagy szenzáció. Nem élvezhették a halálraítelt ember vad kétségbeesését, vagy cinikus nyugalmát... Életfogytiglani kényszermunka a főbűnösnek? És ezért volt ez a nagy hü-hó? Kár volt eljönni, vesztegetni az időt. S az ifjak, a vének, a hölgyek és kisleányok leforrázva távoztak az igazságszolgáltatás csarnokából.

Jávör Béla

Egész könyvtárt pótol a Spiragó

Felnőttek Katekizmusa

A vallási ismereteknek és kitünőbbnél-kiünőbb predikációs témáknak, előadásoknak valóságos kincsésbányája. Tizenhárom nyelvre fordították le. Németben eddig 10 kiadás. A három kötet, nagy nyolcadformában, 1200 oldal, igen szép és áttekinthető nyomdai kivitelben a pénz előzetes beküldése mellett

kötve 500 lei, füzve 400 lei és portó. Utánvét 20 lejjel csak 500 lei, csak 400 lei drágább

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Oradea, II. Károly király-út 5. sz.

ELFIZETÉSI ÁRAK: Hétoldos; Egész évre 900, fél évre 450, negyed évre 225, egy hóra 75 lei.

Magyarországon: Egész évre 50 P, fél évre 25 P, negyed évre 15 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt északkeleti szél, változó felhőzet, több helyen eső és havazás. Éjjeli fagyok. A nappali hőmérséklet alig változik.

Meghalt Kristócsák Ferenc-kanonok-plébános. Timisoara-Temesvár. Saját tud. A püspöki irodába vasárnap érkezett az értesítés, hogy Öbessenyőn elhunyt Kristócsák Ferenc eszperes-plébános, c. kanonok, az egyházmegye kiválóan érdemes és tevékeny papja. Kristócsák kanonok-plébános Végleges községben született 1870-ben. Negyvenhét évvel ezelőtt szentelték pappá s azóta fáradhatatlan és buzgó tevékenységet fejtett ki. Igen értékes, nagy tudású ember és kiváló szónok volt, nagy nyelvismerettel. Már annak idején a krassóvári tevékenykedett Krassóváron, majd a bolgárok körében. Vingán és Öbessenyőn, magyaroknál Magyarzentmártonban. Csanádpalotán. 1898-ban — negyvenkét esztendővel ezelőtt — koadjutorként került ismét Öbessenyőre s azóta megszakítás nélkül most bekövetkezett haláláig ott tevékenykedett a bolgár nagyközségben, 1905 óta mint beiktatott plébános. 1925-ben címzetes kanonok lett. Mindenfelé nagy tiszteltnék örvendett, jólelkű, tiszteletreméltó ember volt. Legutóbb tüdőgyulladásban betegedett meg s ez okozta most hetvenedik életévében halálát is. Temetése hétfőn ment végbe Öbessenyőn, a gyászszertartást Pacha Agoston dr. megyéspüspök vezette.

Zürichi zárlat. Párizs 9.05, London 15.97 fél, Newyork 446, Brüsszel 75.76, Milánó 22.52, Amsterdam 236.75, Berlin 178.70, Szófia 550, Belgrád 10, Bucaresti 212 fél.

KÉT ALLÁST NEM TÖLTHETNEK BE A TANTESTÜLET TAGJAI. Bucarestiből jelentik: A nemzetnevelésügyi miniszter rendeletet adott ki, ennek értelmében a tantestületnek azok a tagjai, akik két állást töltnek be, tíz napon belül tartoznak nyilatkozni, hogy melyiket választják, ellenkező esetben katedráljukról lemondottnak tekintik őket.

KIRÁLYLEÁNY EGYIPTOMBAN. Kairóból jelentik: A királynénak leánygyermek született. Az újszülöttet Fauzie névre keresztelték. Az örvendetes eseményt 41 ágyúlovás adta hírül az ország lakosságának.

Diplomáciai uton kéri fel a magyar hatóságokat a meggyilkolt sátmari rendőr holttestének felkutatására. Saját tud. Laza Gavril sátmári közrendőr meggyilkolásának ügye egyre bonyolultabb lesz. A gyilkosok: a rendőr felesége és ennek Sarzea Ioan nevű barátja, a vádtanács előtt beismerő vallomásként visszavonták és tanukat neveztek be, hogy alibit igazoljanak. Laza azt állítja, hogy férje szombat reggel ment el hazulról és ezt többen is látták. Viszont Sarzea azt hangoztatja, hogy a ruháján talált vérfoltok nem embertől, hanem levágott tyuktól származnak. A tyukokat pedig pénteken éjszaka lopta. A helyet is megakarja mutatni, ahonnan a szárnyasokat elvitte. A vádtanács mindezek ellenére jóváhagyta a kiadott letartóztatási parancsot és a gyanúsítottak vizsgálati fogságban maradnak. A vizsgálóbíró egyébként táviratilag arra kérte az igazságügyminiszteriumot: járjon közbe a magyar hatóságoknál a Szamos medrének átkutatása érdekében, mert Laza Gavril holttestét a határon túlra sodorhatta a víz.

Nagy érdeklődés nyilvánul meg a salontaiak műkedvelő előadása iránt. A nagyszalontai műkedvelők 14-én, vasárnap este 9 órai kezdettel, a nagyváradi Református Kulturpalota dísztermében előadják Kodolányi János Földindulás című nagyhatású színművét, amelyet Nagyszalontán több ízben is, igen nagy sikerrel játszottak. A nagyváradi előadást a nagyváradi református férfiszövetség jótevékenységére rendezte. Jegyek a református kulturpalota előcsarnokában lévő pénzhelyiségben minden nap délelőtt 10-től 12-ig és délután 5-től fél 8 óráig válthatók. Jegyárak 80, 60, 40, 25 lei. Az előadás iránt városszerte méltó érdeklődés nyilvánul meg.

SULYOK ISTVÁN PÜSPÖK A KULTUSZMINISZTERNÉL. Bucarestiből jelentik: Ioan Nistor kultuszminiszter kihallgatáson fogadta dr. Zigre Miklós volt minisztert és Sulyok István nagyváradi református püspököt.

Bonyolult birtokper a törvényszék előtt. Cluj-Kolozsvár. Saját tud. Szaevay Zsigmond ismert földbirtokos még 1936-ban eladta a kolozsmezei községben megmaradt 250 hold birtokát Simion Abrudan és társai odaváló gazdáknak 1,081,892 leies vételáron. A vevők kötelezettséget vállaltak, hogy a vételárak 1938 november 15-ig befizetik a Magyar Altaianos Hitelbank nagyváradi fiókjához, ahol Szaevaynak nagyobb tartozása állott fenn. A vételárból azonban, amint Szaevay a kolozsvári törvényszéken beadott keresetében előadja 499,000 lei mindmáig kifizetetlen maradt. A vevők viszont azzal védekeznek, hogy a hátralék kisebb összegű, azonfelül pedig az adásvételi szerződésben a járásbíró, ság illetékessége volt kikötve. A perben azonban mindenik fél a másikra akarja atharítani azt a felelősséget, hogy a szerződést bemutassa Felpeles ügyvédje szerint ez a vevők kötelessége, meg abban az esetben is, ha a szerződést nem illette, kezethették volna.

MEGHALT PRÓNAY DEZSŐ BÁRÓ. Budapestről jelentik: Prónay Dezső báró, volt felsőházi tag 92 éves korában Acsán meghalt. Az elhunyt nagy szerepet vitt a magyar politikai és egyházi közéletben. A Fehérvári-kormány idején a főrendiház ellenzéki vezére volt s Pestmegyében a nemzeti ellenállást vezette és ez a működése a többi megyék ellenállására is irányadóan hatott.

Holtan találtak rá egy szakadék szélén az év elején eltűnt gazdálkodóra. Aradról jelentik: Az aradmegyei Világos községből még január havában eltűnt Munerant Dimitrie 67 esztendő gazdálkodó. Eltűnése előtt azt mondotta, hogy az erdőbe megy rőzsét szedni. Most a csendőrség arról értesítette az aradi ügyészséget, hogy ráakadtak Munerant holttestére. Az idős embert az erdőben vihar lepte meg, elvesztette tájékozódóképességét s egy szakadékba zuhant. Az eséstől elalélt, a nagy hidegben megfagyott, a hó betemette és csak most, hogy az olvadás megindult, akadtak rá. Minthogy a csendőri jelentés szerint, bűntény nyomai nem mutatkoznak, az ügyészség megadta a temetési engedélyt.

Szomszédok véres leszámolósa. Timisoara-Temesvár. Saját tud. Még a múlt év szeptemberében történt, hogy az Erzsébetváros külső részén, az úgynevezett Schnapp-telepen Molnár Ferenc, a Herzog-féle szőnyeggyár éjjeli őre önvédelemből leszurta a szomszédját, Rabcsánszky Dénest. A két szomszéd között már régebben feszült volt a viszony. Előzetesen Rabcsánszky is a szőnyeggyárban dolgozott, azonban váratlanul elbocsátották, mert lopás gyanúja merült fel ellene. Találtak is a lakásán festékárut, amelyről azt állították, hogy a gyárból való. Rabcsánszky a szomszédjára gyanakodott, hogy az jelentette fel. Mikor tehát egy alkalommal kocsmázás után hajnal felé hazafelé tartott s Molnár Ferencel találkozott, néhány ökölcsapással leterítette, majd rávetette magát s tovább ütlegelte. Molnár hírtelen a derekára csatolt kést kapta elő s azzal három szúrást ejtett tőmadágyán. Rabcsánszky néhány perc múlva meghalt. Molnár letartóztatták, ügye most került a büntetőfőhába elé. A védelem igyekezett kimutatni, hogy jogos önvédelemből ölte meg szomszédját. A bíróság el is ismerte, hogy önvédelemből volt szó, de azt is megállapította, hogy Molnár túlhatalta ennek kereteit. Ezért hét havi fogságra ítélte, úgyhogy öt nap múlva — miután a vizsgálati fogság idejét beszámították a büntetésbe — szabaddalra helyezik. Kötelezte egyben a bíróság Molnárt, hogy Rabcsánszky özvegyének harmincezer lei kártérítést fizessen.

A timisoarai cukrászok az új bérjegyzék eltörlését kéri a munkaügyi minisztertől. Saját tud. A cukrászok céhének több vezetőségi tagja a fővárosba utazott, hogy több céhbéli ügyben közbenjárjon. A küldöttség a munkaügyi miniszternek emlékiratot nyújt át, az újabb elrendelt bérregiszterekkel kapcsolatban. Az emlékiratban kifejtették a cukrászok, hogy a négy százalékos alkalmazotti adó lerovásánál használt könyvet a pénzügyigazgatóság láttamozza, illetve hitelesíti, azok az iparosok pedig, akik ötnél több munkást foglalkoztatnak, a munkaügyi minisztérium részéről elrendelt kimutatást vezetnek, a bérekről. Az újonnan elrendelt bérjegyzék vezetése ennél fogva a cukrászok felfogása szerint megismétlése a már megfűzőknek, ezért kéri a minisztert, tekintsen el legutóbbi rendelkezése végrehajtásától. A közbenjárás eredménye iránt feszült figyelem nyilvánul meg iparoskörökben.

Legújabb Szentíráskiadás

Oszövetség I-III. kötet. Vászónkötés 1080 Lei
Ujszövetség I-II. kötet. Vászónkötés 360 „
„ rövid jegyzetes zsebkötés, 40 „

Feljegyzések

A „Newy Review“ című angol hetilap legutolsó számában érdekes felvilágosításokat közöl az angol politikai vezetők és a néhez hadiipar kapcsolatairól. A közlemény nyilvánosságra hozza a fő részvényesek névsorát.

A folyóirat kimutatása szerint a legnagyobb hadiipari vállalat a „Vickers Limited“. Ennek a vállalatnak fő részvényese a volt berlini angol nagykövet, Viscount d'Abernon. Sok Vickers-részvénye van még Jack Barnato Joelnek, az „Aranybánya-hercegnek“, Lionel Nathan Rotschild konzervatív képviselőnek, Cyrill Tom Culverwell képviselőnek, Sir John Humphrey Davidson vezérőrnagy, ausztráliai bankárnak, aki jelentős szerepet tölt be az angol politikában és John Lawrence Benthall őrnagy s hajóvállalkozónak. A másik nagy angol hadiipari vállalat a „Birmingham Small Arms Company“. A vállalat igazgatója Chamberlain miniszterelnök bizalmasa, Sir Patrick Hannon képviselő. Maga Chamberlain is fő részvényes. Részvényesomóját azonban unokatestvéré, Arthur Chamberlain kezeli, akiről a vállalat üzleti könyveiben az a megjegyzés áll, hogy „a részvényeket két más társtulajdonossal birtokolja.“ Ennél a vállalatnál van a legtöbb titkos névre szóló részvény.

Az „Armstrong Whitworth“ konzern legnagyobb részvényese Kenneth Oswald Pappat, aki egyébként az „Angol Bank“ főpénztárosa is. A tulajdonában levő részvények névértéke 2 és fél millió font, ami a legszerényebb számítások szerint is 2-3 milliárd leinek felel meg. Az üzleti bejegyzésekből kitűnik, hogy a név szereplő örösi részvény-tömb társtulajdonosai miniszterek és képviselők, akik az „Angol Bank“ főpénztárossal takarják el nevüket. Az is nagyon érdekes, hogy ennek a vállalatnak második fő részvényese a durhami anglikán katedrális jámbor lelképáztora, Reverend Cyrill Argetime-Alington.

A „Briston Aeroplanes“ vállalat fő részvényese John Jakob Astor őrnagy, alsóházi tag, a „Times“ külpolitikai irányítója. Utána következnek: Seston hercege és Menton bárója. Mindketten fontos szerepet játszanak az angol politikai életben.

A „Baldwins Limited“ a volt angol miniszterelnök nevét viseli. A vállalat három főtulajdonosa ma is Baldwin volt miniszterelnök, felesége és fia. A többi részvényes nagyrésze a walesi bányaipar-király, Sir David Richard Lewellyn tulajdonában van. Ő egyébként arról is nevezetes, hogy bányái üzemében nem lehet végrehajtani a szociális intézkedéseket, mert összekötötteséinét fogva a törvény előtt sérthetetlen. A harmadik nagy tulajdonos a kasmíri maharadzsa, Sir Sari Singh.

A „Cust Keen and Nettlesods“ vállalat részvényeinek főtulajdonosa a Berry-család. Ennek a családnak két fő képviselője két újságíró, Lord Camrose és Lord Kemsley, akik újságjaikon keresztül az egész angol közvéleményt irányítják. Ugyancsak ennél a vállalatnál bír nagy érdekeltiséggel Lady Rhonda, aki a „Time and Tide“ című angol politikai hetilap tulajdonosa is.

A „Trust Imperial Chemical Industries“ az angol felső körökben otthonos zsidó pénzemberek vállalata. A részvények négy főtulajdonosa Lionel Nathan Rotschild, Lord Reading, Sir Felix Brunner és Mrs. Angela Mond. 1938-ban még Chamberlain miniszterelnöknek is 5414 ilyen részvénye volt. Fia, Francis ma is a vállalat nagyjelöltje fő-tisztviselője.

A fenti folyóirat közlései méltán keltettek mindenütt feltűnést. Egyébként az angol közvélemény nagy igényére vall az, hogy világosan akarja ismerni közéletének, sőt a legmagasabb politikai életnek az összetételét és természetrajzát. (k. n.)

Tilos a fák rongálása — a telefonistának is!
 Timisoara-Temesvár. Saját tud. Arad közelében, Mikelaka környékén még 1938 nyarán a telefonársaság munkásai telefonvezetékét építettek. Míg az őrök a fák ágait akadályul szolgálták, Calin István telefonista utasítást adott, vágják le a fák ágait. Az aradi mezőgazdasági kamarának tudomására jutott a facsonkítás és feljelentéssel állt. Az aradi törvényszék a vonatkozó törvény alapján, amely szerint tilos a hasznathozó ültetvények megsemmisítése, vagy az azokban való kártétevés, úgy a telefonistát, mint egy Hantu Florian nevű munkást egy-egy havi fogházra ítélte. A temesvári ítélőtábla a most megtartott fellebbezési tárgyalás után szintén kimondotta a bűnösséget, de annyiban enyhítette az ítéletet, hogy a telefonistát ezeröttszáz, társát pedig ötszáz leji pénzbírságra ítélte.

Hatvanhét ügyvéd és huszonkét ügyvédjelölt működik Ciuc megyében. Mercurea-Ciuc. (Csikszereda.) Saját tud. A Csiki Ügyvédi Kamara a napokban tette közhírré évenkénti szokásos kimutatását a vármegye ügyvédeknek és ügyvédjelöltjeinek létszámáról, képzéseikről és lakóhelyeikről. Eszerint a megyében van 67 ügyvéd és 22 ügyvédjelölt. Az ügyvédek közül 66 férfi és egy nő. A jelöltek között egyetlen nő sincs. Képesítés szerint, jogi doktor 46, a jelöltek közül 2. Jogi szabadalmas (licentia) a bejegyzett ügyvédek közül 21, a jelöltek közül 18. Jogszigorló kettő. Negyvenkét ügyvéd lakik Csikszeredában, husz Gyergyószentmiklóson, három Csikszentmártonban, egy Szépvízen és egy Gyergyóditróban. A jelöltek közül 12 lakik Csikszeredában, 7 Gyergyószentmiklóson, 1 Csikszentmártonban és 2 távol van a megyétől, mint közhivatalnok. Az ügyvédek közül három, a jelöltek közül szintén három községi képviselő állást tölt be, emiatt tehát ügyvédi, illetve jelölti gyakorlatot nem folytathat. A Kamara dékárja dr. Ábrahám József, jegyzője dr. Karda Csaba, prodékán dr. Debu Ilarie, tanácsosok dr. Balogh Lajos, dr. Pitner Árpád, dr. Kolumbán József, dr. Kováts Károly és dr. Ojetea Valér. Az ügyvédek közül magyar nemzetiségű 42, román 19, zsidó 6. A jelöltek közül magyar 13, a többi román és zsidó.

Hét évre ítélték egy falusi gyilkost, aki pálinkafőzés közben agyonverte régi haragosát. Cluj-Kolozsvár. Saját tud. Gyilkossági pert tárgyalta tegnap a kolozsvári büntetőtábla ötös tanácsa Cup s a táblai tanácsos elnökletével. A gyilkos Dan Dumitru, múlt év október 16-án a hunyadmegyei Renget községben pálinkafőzés közben hirtelen haragjában agyonverte régi haragosát, mert Lal Alexandru két évvel ezelőtt kocsmái verekedés közben megbicskázta. Kihallgatása alkalmából Dan Dumitru elmondta a táblai tárgyaláson, hogy a végzetes napon együtt idogáltak a pálinkafőző üst mellett Lal Alexandruval, a Jurj testvérekkel és még egy-két falusi, akik szilvacefrét vittek lepárolni. Delfel a már kissé kaptos Lal Alexandrut felesége elvitte a szomszédságban levő kertjükbe és a félig mámoros ember késő délután került vissza a társasághoz, ahol minden átmenet nélkül belekötött Jurj Elisibe egy körszörűk miatt, amely véleménye szerint addig a kertek alján folyó patakoknak az ő telke felé eső partján feküdt, de mint mondta, — amíg ő aludt átvitték a tulsó partra. Hiába bizonygatták neki, hogy azt ő a délelőtti folyamán elajándékozta valakinek és saját maga vitette át a tulsó partra, nem hitte el és Jurj Elisiet haragjában többször arculütötte. A körülállókknak sikerült lecsendesíteniük a dühögő embert és felesége, meg édesanyja kíséretében hazaküldték, de az utcáról visszazsaladt és az üst mellett hagyott fejszéjét követelte. Dan Dumitru azonban ahelyett, hogy odaadta volna a fejszét, a már végre menni készülő embert úgy vágta fejbe saját fejszéjével, hogy néhány órai kómát követően meghalt. A tanúkihallgatások után dr. Cruceanu táblai ügyész szándékos emberölés büntetése miatt súlyos büntetést kért a vádlottra, akit a bíróság a védőbeszéd elhangzása után hét évi börtönbüntetésre ítélte és kötelezte 75 ezer lei polgári kártérítés és 8 ezer lei perköltség megfizetésére.

Az oradeai építőiparosok légvédelmi közleménye. Légvédelmi előadásunkat április 22-én tartják meg a Munkakamara nagytermében és kérjük a tanfolyam hallgatóit, hogy könyvecskéiket délelőtt 11 és 1 óra között a Str. Alexandri 13. szám alatti irodában vegyék át.

Az oradeai Iparos Hitelszövetkezet Temetkezési Egyesülete értesíti „B” csoportjának tagjait, hogy özv. Bachmann Lajosné és özv. Rieger Gusztávné (264., 265-ik) tagunk meghalt. Ezért az esedékessé vált 10, illetve 11 lei minden egyes tag által befizetendő az egyesület pénztárába, vagy a perzhszedőknél. Az elnökség.

Az oradeai mozgóképszínházak műsora:

APOLLÓ: ASSZONYOK.
 DORIAN: JESSE JAMES, A NÉP BÁLIVÁNYA

A nagyvezérkar 20. számú rendelete

Bucurestiből jelentik: A nagyvezérkar 20. számú közleménye a március 9-én kiadott 17. számú közlemény módosításaképpen megállapítja a következőket: „A motorbiciklis, schimbások bármilyen márkájú és bármilyen áttételű kerékpárt felajánlhatnak. — 1940 április 30-ig bármilyen fegyvernemhez besorozott 1940 korosztályú ifjak kérhetik, hogy motorbi-

ciklis schimbásokként vegyék be őket, ezen időpont után azonban csak a motorizált ezredek és olyan ezredek tagjai lehetnek, amelyeknek motorbiciklis schimbások alkalmazására a 10. számú közlemény 4. pontja alapján joguk van. A kérvények közvetlenül, vagy az egységek útján a nagyvezérkarhoz intézendők.”

SPORT

Továbbra is vezet a Venus

Javul a Ripensia. Az UDR legyőzte az AMTE-t. Két találkozó elmaradt

A Nemzeti Bajnokság vasárnapi fordulója a papírfelmérés megfelelő eredményeket hozott. Kétféleképpen döntetlenül végződött, két találkozó pedig elmaradt. Győzött a Venus a Gloria CFR, és az UDR az AMTE ellen. Örvendetes a temesvári proficsapat formajavulása. Legalább is arra mutat a Kárpát FC-nek Nagybányán elért döntetlenje.

Részletes eredmények a következők:

KÁRPÁT FC—RIPENSIA 2:2 (1:1).

(Baia-Mare-Nagybánya, 1500 néző, bíró Jean Petrescu.) Borus időben játszották le a mérkőzést. A gólokat Beke, Szőke és Dobay rugták.

UDR—AMTE 2:0 (1:0).

(Resița-Resica, 1000 néző, bíró Costel Ra-

dulescu.) Az UDR megérdemelten győzött. Góllövők: Spielmann és Zsizsik.

VENUS—GLORIA CFR 2:0 (0:0).

(Galati, 1000 néző, bíró Topes Ionescu.) A bajnoksapat nagy küzdelem után, nehéz győzelmet aratott. A meccset havas időben játszották le. A gólokat a 61. és 84. percben Orza költe. **SPORTUL STUDENTESC—UNIREA TRI-COLOR 0:0.**

(Bucuresti, 2000 néző, bíró E. Kroner.) A mérkőzést még szombaton játszották le.

A JUVENTUS—TMAC ÉS RAPID—VICTORIA MÉRKŐZÉS ELMARADT. A Bucurestiben kitűzött TMAC—Juventus és a Kolozsvárra kitűzött Rapid—Victoria mérkőzés a hatalmas hóvihár miatt elmaradt.

Németország-Magyarország 2:2 (2:2)

Berlinből jelentik: A hatalmas méretű olimpiai stadionban hatvanötezer néző előtt került sorra vasárnap délután a két ország válogatottjainak nagy izgalommal várt találkozója. A mérkőzés, egészen legutolsó pillanatáig nagyszerű küzdelmet: valódi sporteseményt nyújtott. Kissé kemény volt a harc, de minden keménysége mellett sem fajult sportszerűtlenné. Az eredmény reális és megfelel a két csapat játéképességének. Részletes beszámoló a következő:

Bayer belga játékvezető sípjelére a következő összeállításban futott ki a pályára a két válogatott:

Németország: Lodi, Janes, Billmann, Kupfer, Rohde, Kitzinger, Lehner, Gauckel, Binder, Conen, Pesser.

Magyarország: Csikos, Pákozdi, Bíró, Király, Sárosi III., Balogh, Kincses, Sütő, Toldi, Tóth, Kalocsai.

A németek fergeteges lámadásaival indul a mérkőzés és már a második percben eredményt is érnek el Lauffer védhetetlen lövéséből. Toldi hatalmas bombája azonban egy perc múlva ismét egyenlő helyzetet teremt. A németek állandóan, hevesen támadnak, de a magyar védelem kitűnően áll a lábán.

A 25-ik percben Binder egy leszállás helyzetből kiugrik és megszerzi csapatának immár másodszor a vezetést. A féldő vége felé a magyarok kerülnek fölénybe és Sárosi III. nem várt távoli lövéséből megszületik a kiegyenlítés.

A mérkőzés második félidejében, bár a német csatárok változatlanul folytatják támadásaikat, ezek a támadások már nem olyan erőteljesek. Feljönnek a magyarok is a magyar csatárok labdái szinte pillanatokonként veszélyes helyzetbe hozzák a német kaput. Már érezhető a magyar fölény, de a német védelem kitűnően állja a harcot. Az utolsó percekben kis szerencséivel megnyerhették volna a magyarok a mérkőzést, azonban a legveszedelmesebb labdák is vagy a német kapus biztos kezében, vagy a háló mellé kerültek. A német választámadások sem hiányoztak s Binder fejese kis híján megváltoztatta az eredményt.

A Sárosi dr. nélkül kiállott magyar csapat kemény, de szép és fair játékával teljes elismerést aratott az olimpiai stadion közönsége előtt s az elért eredmény, tekintettel arra, hogy idegen városban, idegen pályán játszották a nagy formában lévő német csapat ellen: még győzelemmel is felér.

B) LIGA

Nagyvárad: Crisana—AMTE 1:0 (1:0). Ezer néző, vezette: Tautu. Góllövő Pop Aurel.

Marosvásárhely: Mures—NAC 2:1 (2:1). Vezette: Pálffy. Góllövők: Szász, Vadász és Kulesár.

Lupény: Minerul—Electrica 2:0 (1:0). Vezette: Ceauceanu. Góllövők: Péter és Bratoiu.

Lugos: Volturii—Jiul 1:1 (0:0). Vezette Chicin. Góllövők: Horocsi és Musteti.

Temesvár: Kinizsi—CFR Simeria 4:2 (1:1). Vezette: Ciorogariu. Góllövők: Wetzler, Stoizovits (öngól), Czégényi, Losonc, Thierjung és Losonc.

Arad: Gloria—Mica 1:0 (1:0). Hatszáz néző, bíró Crutescu. Góllövő: Tudor.

UNIREA KUPA

Vasárnap bonyolították le az Unirea Kupa első fordulóját, a városok ifjusági válogatottjai. Nagyvárad ifjusági válogatottja megnyerte első mérkőzését.

Szatmár: Nagyvárad—Szatmár 2:0 (0:0).

Resica: Temesvár—Resica 2:0 (0:0).

Braila: Braila—Bucuresti 3:2 (2:1). Havazás miatt félbemaradt.

Cernovitz: Cernovitz—Kolozsvár 1:0 (1:0).

Petrozsény: Arad—Petrozsény 2:1 (2:0).

Nagyszében: Szeben—Brassó 4:4 (3:1). Készszeres meghosszabbítás után.

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményvel:

— **Csárdáskirálynő.** Kedden délután 5 órakor Kálmán Imre nagy operettjét, a Csárdáskirálynőt tűzte műsorra a színház igazgatósága, olcsó hely-áru előadásban, a társulat legjobb erőinek föléptével.

— **Dalol a Volga.** Schreiber-Jenei operettjűzonsága nap-nap után folytatja diadalmas útját. E nagyszerű újdonság eddig minden előadásón zsufolt nézőtér előtt került színre, ami nem is csoda, mert minden tekintetben egy százszázalékos operett; ami mindenkinek kell, hogy tetszen. Ma, kedden este 9 órakor lesz a Dalol a Volga 7.ik előadása teljesen a bemutató előadás szerint és azoknak szereplőivel. Föllép még Bébi Borcsa 7 éves csodagyereke. A Dalol a Volga rendes helyárukkal kerül színre.

— **Drótostót.** Lehár Ferenc örökbecsű, gyönyörű muzsikájú és briliáns szövegű operettjét, a Drótostót tűzte műsorra szerda esti előadásban a Szabadkai operett együttese. A Drótostót felújító előadására nagy igyekezettel készül az együttes, mert az oradeai előadás egybeesik a nagy városokban tartandó Lehár-ünnepségekkel. A Drótostót teljesen új rendezésben és beállításban, valamint az együttes legjobbjaival kerül színre Jenei János rendezésében és Schreiber Alajos vezénylete alatt szerda este rendes helyárukkal. A nagy érdeklődésre való tekintettel jegyekekről tanácsos lesz előre gondoskodni.

— **Marica grófnő.** Kálmán operett csütörtökön délután 5 órakor lesz a színház műsorán olcsó helyárukkal a legkitűnőbb szereposztásban.

— **Szökik az asszony.** Brodsky-Kardos operett csütörtökön este kerül színre.

— **Leányvásár.** Pénteken délután 5 órakor olcsó helyárukkal.

HETI MŰSOR:

Hétfőn román előadás.
Kedd délután 5 órakor: **Csárdáskirálynő.** (Olcsó helyárukkal.)
Kedd este 9 órakor: **Dalol a Volga.**
Szerda este 9 órakor: **Drótostót.**
Csütörtök délután 5 órakor: **Marica grófnő.** (Olcsó helyárukkal.)
Csütörtök este 9 órakor: **Szökik az asszony.**
Péntek délután 5 órakor: **Leányvásár.** (Olcsó helyárukkal.)
Péntek este román előadás.
Szombat délután 3 órakor: **Magnás Miska.** (Olcsó helyárukkal.)
Szombat délután 6 órakor: **Dalol a Volga.** (Rendes helyárukkal.)
Szombat este 9 órakor román előadás.
— **A fenti előadásokra jegyek hétfőtől már válthatók a színház baloldali elővételi pénztáránál.**

Székesvári üzenetek

D. L. Irásaiban itt-ott a tehetség jele csillan fel, akadnak eredeti jelzői képei, amelyek azonban általában zavarosak és erőltetettek. Minden egyes verse hangban és formában egyaránt más és más, de ez sajnos nem annyira egyéniségének sokrétűségét, mint inkább kiegyensúlyozatlanságát mutatja. Szabad formájú verseiben Ady és Mécs atánérzésekre bukkantunk. Fegyelmezetlensége révén gyakran szinte bántóan zavaros képeket nyújt, mint például ebben a sorában is: „száz gyönyörű piszkos köpetét látom a szemembe hullni”. A mindenáron erőszakolt eredetiség helyett inkább őszinteségre, egyszerűsége s főként több önállóságra törekedjen. Ismételjük, nincs minden tehetség híján, addig azonban míg közzölhető írást is kaphatunk öntől, irásainak még nagyon sokat kell fejlődni és tisztulnia. — K. D. M. „Veronka rendet csinált” című elbeszélése kedves, meleg írás s az elbeszélés minden sora mélyenérző írásra vall; meseje is megkapó és tanúságos. Megírás módján azonban sokhelyen látszik a gyakorlatlan kéz — s a sürün előforduló nyelvtani hibák is a gyakorlat és az olvasás hiányát mutatják. Kiforrottabb írásait bizonyára szívesen közölnék szépirodalmi lapjaink: Hírök, Vasárnap, Pásztortűz stb. — **ma. Gheorgheni.** Kedves sorait megkaptuk. Az elhunyt nagy főpásztor életét ismertető írásokból csak egyéniségének egy-egy oldalát egységesen, jellemzően és ölményszerűen ismertető visszaemlékezéseket közölhetünk. Tettük ezt azzal a megfontolással, hogy a nagy főpásztor életrajzához szükséges adatok gyűjtését elősegítsük. Kedves írását ezért anyagbőség miatt most nem közölhetjük. — „És imádkozni tanít az anyám”. Valamelyik hitbuzgalmi folyóirat esetleg szívesen venné. — **G. L. Arad.** Közlelebről levélben válaszolunk. — **R. O. M. Levél ment.**

RÁDIO

CSÜTÖRTÖK, APRILIS 11.

Rádió Románia, Rádió București. 12.00 Időjelzés, vizállásjelentés, gazdasági és egészségügyi tanácsok. 12.10 Vasile Julea zenekara. 13.20 Időjelzés, látványosságok, művészeti, kulturális és sporthírek. 13.30 Rádiózenekar. 14.00 Hírek. 14.20 A Rádiózenekar folytatja hangversenyét, énekel Zina Savescu. 15.00 Vegyes közlemények. Rádió Románia. 19.00 Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02 Tudományos krónika. 19.17 Francia zene a tizenkilencedik századból. (Hanglemezek). 19.45 Hírek magyar nyelven. Rádió Románia és Rádió București. 19.55 T. Paunescu.Uimu előadása Eminescurol. 20.15 Maria.Thezeza Ferrero kisasszony énekel. 20.35 A szimfonikus zenekar műsorának ismertetése. 20.45 Hírek. 21.00 A „Filharmonica” szimfonikus zenekar hangversenye, vezényel Albert Wolff Párizsból. (Közvetítés az Ateneul Roman-ból). 22.05 Hírek, sporthírek. 22.35 A szimfonikus zenekar hangversenyének folytatása. 23.10 Szórakoztató zene. (Hanglemezek.) 23.45 Hírek francia, német, angol és olasz nyelven.

Budapest I. 7.45 Ebresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Hanglemezek. Utána: Etrend. 11 Hírek. 11.20 Somlay Károly elbeszélései. 11.45 A serdülő dolgozó leány szociális nevelése. Felolvasás. 12. Vizjelzőszolgálat. 13. Harangszó. Időjárásjelentés. 13.10 D. Keresztessy Erzsébet énekel, zongorakísérettel. 13.40 Hírek. 13.55 Szabo Sándor hegedül. 14.20 Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30 A rádió szalonzenekeara. 15.30 Hírek. 16. Árfolyamhírek. 17.15 Ruszin hallgatóknak. 17.45 Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18. Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15 A 2. honvédegyalogezred zenekara. 18.35 Édes anyanyelvünk. 19. Magyar mecenások. Petrovich Elek előadása. 19.25 Hanglemezek. 19.45 Mezőgazdasági előadás. 20.15 Hírek. 20.25 Pertis Jenő cigányzenekara. 21. Boldogság vására. Hangjáték 1. felvonásban. 21.25 Művészpárodé. Hanglemezek. 22.40 Hírek, időjárásjelentés, hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. 23.10 Kerpely Jenő gondolkázik. 23.45 Raval: La Valse, szimfonikus tánc. Bostoni szimfonikus zenekar. Hanglemezek. 24. Hírek német, olasz, angol, francia és eszperantó nyelven. 0.25 Táncelemezek. 1.05 Hírek.

PÉNTEK, APRILIS 12.

Rádió Románia és Rádió București. 12.00 Időjelzés, vizállásjelentés, gazdasági és egészségügyi tanácsok. 12.10 Román népzene. (Hanglemezek.) 13.20 Időjelzés, látványosságok, művészeti, kulturális és sporthírek. 13.30 Gilly Stiploek havai zenekara. 14.00 Hírek. 14.20 Román zeneszerzők. (Hanglemezek). 15.00 Vegyes közlemények. Rádió Románia. 19.00 Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02 Technikai posta. 19.17 Vallásos zene. (Hanglemezek.) 19.45 Hírek magyar nyelven. Rádió Románia és Rádió București. 19.55 Nicolae Iorga egyetemi tanár előadása: A tudatlanság uralja a világot. 20.25 Eugen Cerbu tangharmónikán játszik. 20.45 Hírek. 21.00 Maria Marinescu-Moreanu kisasszony énekel. 21.20 Szórakoztató zene. (Hanglemezek.) 22.10 Hírek, sporthírek. 22.30 Szórakoztató zene. (Hanglemezek.) 23.45 Hírek francia, német, angol és olasz nyelven.

Budapest I. 7.45 Ebresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Hanglemezek. Utána: Etrend. 11 Hírek. 11.20 Tavasz mesék. Felolvasás. 11.45 Hogyan gyógyítunk Röntgen-sugárral? Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13. Harangszó. Időjárásjelentés. 13.10 Farkas Sándor cigányzenekara. 13.40 Hírek. 14.20 Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30 Mikulai Gusztáv szalonzenekeara. 15.30 Hírek. 16. Árfolyamhírek. 17.15 Diákfelőra. 17.45 Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18. Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15 Polgár Tibor és Meeseki Rudolf kézzongorás jazz-számai. 18.40 Közvetítés az Országos Magyar Iparművészeti Társulat és a Magyar Iparművészek Országos Egyesülete által rendezett kiállításról. 19.10 Édes anyanyelvünk. 19.15 Toki Horváth Gyula cigányzenekara. 19.35 Sportközlemények. 20.15 Hírek. 20.25 Az Operaház előadásának ismertetése. 20.30 Az Operaház előadásának közvetítése: I. Salome, II. Magyar ábrándok. 22.15 Hírek. 23.25 Hírek szlovák és ruszin nyelven, időjárásjelentés. 24. Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 0.20 Pertis Pali cigányzenekara. 1.05 Hírek.

Heszke Béla:

Brüsszeli délután

Hat külföldi író, hat remekbe sikerült irodalmi portréját és egy izgalmasan érdekes ölmény karcolatot tartalmaz az a könyv amely nem hiányozhat a könyvtáradból. Ár: 40 lei.

SZOMBAT, APRILIS 13.

Rádió Románia és Rádió București. 12.00 Időjelzés, vizállásjelentés, gazdasági és egészségügyi tanácsok. 12.10 Hot dzsesszenekara, vezényel Alfred Thomas, énekel E. Stater. 12.50 Külföldi hanglemezek énekszámokkal. 13.00 Időjelzés, látványosságok, művészeti, kulturális és sporthírek. 13.30 Tiroli, bajor, svájci és bécsi népzene. 14.00 Hírek. 14.20 Francia operettrészletek. 15.00 Vegyes közlemények. Rádió Románia. 18.00 Az Országos szervezet órája. 19.00 Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02 Színházi és filmkrónika. 19.20 Rendőrzenekeara, vezényel Baroncea. 19.35 Hírek magyar nyelven. Rádió Románia és Rádió București. 19.45 C. Radulescu.Motru egyetemi tanár előadása az országörényekről. 20.05 Tristan és Izolda, Wagner operájának közvetítése az Operaházból. Az első felvonás szünetében (21.20—21.40) Rádióposta és hírek, a második felvonás szünetében (22.45—23.05) Hírek, sporthírek. 0.05 Hírek francia, német, angol és olasz nyelven.

Budapest I. 7.45 Ebresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Hanglemezek. Utána: Etrend. 11 Hírek. 11.15 Ifjusági rádió. 11.45 Mit nézzünk meg? Felolvasás. 12.10 Harangszó. Időjárásjelentés. 13.10 Beszkárt-zenekar. 13.40 Hírek. 14.20 Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30 Szórakoztató hanglemezek. 15.30 Hírek. 16. Árfolyamhírek. 17.15 Ákosffyné Eötvös Irén meséi. 17.45 Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18. Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15 Kurina Simi cigányzenekara. 18.45 Hogyan jelentsük be a rádiózávat? Műszaki előadás. 19.15 A rádió szalonzenekeara. 19.40 Édes anyanyelvünk. 20.15 Hírek. 20.25 Utban a Budapesti Nemzetközi Vásár felé. Elmondja Máriássy József dr. 21. Vén leányok. Vigjáték. 22.40 Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és ruszin nyelven. 23.10 Heinemann Sándor jazz, Toll Árpád cigányzenekara és a Rajkó-zenekar. 24. Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 0.20 Táncelemezek. 1.05 Hírek.

Apróhirdetések

Allást nyee

szavanként 2 lei

Az oradea-nagyvárad-i római katolikus püspöki rezidenciába római katolikus vallású

portást keresek

nyelvismerettel bírók előnyben. Pályázatok április 20-ig benyújtandók a gazdasági igazgatósághoz. Oradea-Nagyvárad, Bul. Bucureștilor 2. szám.

Az oradea-nagyvárad-i római katolikus Pappveide, Strada Sicheanu 3. sz. szőlőjébe római katolikus okleveles

vinceliért keresek

Pályázatok április 20-ig benyújtandók a gazdasági igazgatóságához. Oradea-Nagyvárad, Bul. Bucureștilor No. 2.

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Veszek

arany, ezüst, briliáns tárgyakat. Herbet ékszerárúház. — Oradea, Bul. Reg. Ferdinand 3.

Alig használt diófa ebédő eladó. — Oradea-Nagyvárad, Str. Prof. D. Pompeiu 81.

Eladó

Moldova-utcán 3 szoba, fürdőszobás lakással, istállalóval, hízalldával 2 hold szőlő, gyümölcsösökkel. Értekezni: telefon 25.63 vagy 24-16.

Eladó

különléle szoba és konyhabutor. Oradea-Nagyvárad, Alexandri-utca No. 32. emelet.

Palkányifügő kutyá

eladó. Oradea-Nagyvárad, Parcul Carmen Sylva 4. szám

Használt téglá

épületanyag eladó — Oradea-Nagyvárad, Str. Tache Jonescu 28.

Lakás

szavanként 3 lei

Különbéjratu

butorozott szoba azonnal kiadó. Érdeklődni Oradea-Nagyvárad, General Poetas-utca 21. (A Székesegyház háta mögött.)

kiadó

május 1-re egyszobás, konyhás, mellékhelyiségekkel, szép szuterin lakás. Oradea-Nagyvárad, Str. Ciorgariu 49-a.

Magánházbán,

ahol kert, gyümölcsös van, 3 szobás lakás május 1-re kiadó. Oradea-Nagyvárad, Str. Vlahuta 49.

Kótszobás lakás

ujjonnan festve, mosóházzal, májusre kiadó. Oradea-Nagyvárad, Str. M. Sorbul 11.

LEGUJABB

Helyzetalakulás a skandináv államokhoz intézett angol-francia jegyzék után

A hét végére várható, hogy mi lesz Svédország és Norvégia magatartása. A szövetségesek támaszpontokat kérnek a skandináv partokon?

Berlinből jelentik (Universul közlése): A német illetékes körök véleménye az, hogy az angol-francia jegyzék tartalma s Norvégia és Svédország ama vonatkozó magatartása a most hétfőtől kezdődött hét végére tisztázódik. Akkor a német illetékes körök is megfelelően állást foglalnak.

A többi között azt is állítják, hogy a nyugati szövetségesek Svédországtól és Norvégiától bizonyos parti részleteket kívánnak, melyek a Németország elleni katonai akciók támaszpontjaként szolgálhatnának. Német körök úgy hiszik, hogy mindezek csak pusztá föltevések, melyek azonban a skandináv államok semlegességének megsértése nélkül meg nem valósíthatók.

**A NORVÉG KÜLÜGYMINISZTER
A NORVÉG VIZEK SZABAD FOR-
GALMA FENNTARTÁSÁRÓL.**

Oslóból jelentik (Bucuresti lapok Rador-közlése): Kohl külügyminiszter a norvég országgyűlés szombati ülésén nyilatkozott az időszaki külpolitikai kérdésekről:

— Nem tudjuk elképzelni, — mondotta a miniszter, — hogy Norvégia háborúba keveredhetne, kivéve az esetet, ha a saját függetlenségét és szabadságát kellene megvédeni. Minden háborún kívül maradván, folytatni akarjuk a szigorú semlegesség politikáját mindenik féllel szemben. Ezt az elvet alkalmaztuk külkereskedelmünkben is és arra törekszünk, hogy mindenik hadviselővel egyezsége jussunk kereskedelmünknek normális mértékben való fenntartására.

— Ha a nyugati szövetségesek azt kívánják, hogy szabad kereskedelmi közlekedésünket megállítsák, ez nemcsak nekünk, de nekik is nagy nehézségeket okozna. Ha azonban ez az akadályozás csak egyik hadviselő ellen akarna irányulni, ez nyílt ellenmondásban állana a mi semlegességünkkel, melynek megtartására kötelezettséget vállaltunk. Ez esetben országunk háborús állapotba jutna. Mi megvédjük területi vizeinket mindenki ellen, aki oda törxénytelenül behatolni akar. A kereskedelmi hajók szabad átkelése a norvég vizeken, ez éppen annyira hasznára van a szövetségeseknek is, mint a németeknek.

**A SVÉDEK NEM AKARJÁK MEGSZAKITANI
NÉMETORSZAGGAL VALÓ KAPCSOLATUKAT.
SZÁZEZER FŐNYI ANGOL SEREG PARTASZÁL-
LÁSÁT TERVEZIK NORVÉGIÁBAN?**

Stockholmból jelentik: A Norvégiához és Svédországhoz intézett angol és francia jegyzékkel foglalkozva a *Dages Niheder* című svéd lap azt írja, hogy Angliának az a felfogása, hogy a semlegesség egyet jelent a Németországgal való kapcsolatok félbeszakításával.

Stockholmból jelentik: A svéd vezérkar közlést adott ki, hogy a politikai helyzetre való tekintettel a svéd védelmi készütség hatályosabbá tételét készítik elő.

Rómából jelentik: Az olasz lapok feltűnő beállításban közlik azt a hírt, hogy az angolok 100 ezer embert akarnak partra szállítani Norvégiában. Az olasz lapok szerint az, ami most Skandináviában folyik, csupán kezdete egy folyamatnak.

**A SVÉD ÉS NORVÉG KORMÁNY A KÖZÖS
VÁLASZRÓL TANÁCSKOZIK.**

Kopenhágából jelentik: Mintán a svéd és norvég kormány behatón tanulmányozta az angol-francia jegyzéket, Stockholm és Osló között haladéktalanul eszmecsere indul, hogy a közös választ megszövegezzék.

**ANGOL HADIHAJÓK FELKÉSZÜLÉSE AZ
ANKARA TRIESZTI KIKÖTÉSE MEG-
AKADÁLYOZÁSÁRA.**

Belgrádból jelentik: Lapjelentések szerint egy angol cirkáló és két tengeralattjáró igyekszik megakadályozni az *Ankara* nevű német hajó Trieszttbe való érkezését. Mint lapunk más helyén jelentettük, az *Ankara* alumínium-ércet szállít Jugoszláviából.

**ANGOL ÉS FRANCIA AKNÁK ELHELYEZÉSE
A NORVÉG FELSÉGVIZEKEN**

Londonból jelentik: Félhivatalos angol jelentés szerint a norvég felségvizeken az aknák elhelyezését hétfőn hajnalban francia és angol erők együttesen végezték el. A norvég felségvizeken elhelyezett aknák a partoktól nem messze, keskeny, de fontos övezetben vannak egy-egy fjord kikötő bejárata előtt.

A norvég rádió hétfőn délelőtt felolvasta a szövetséges hatalmak jegyzékét. A norvég kormány tagjai hétfőn délelőtt 10 órakor a külügyi bizottság tagjaival együtt értekezletre ültek össze. Hivatalos jelentést valószínűleg a tanácskozás után adnak ki.

Mint Kopenhágából jelentik, Axel, dán herceg Németországba utazott.

**Műfelmételes hó fed több
ókirályságbeli vasutvonalat
A Duna további áradása következtében
megszakad minden összeköttetés
Turnu-Séverinrel!**

Bucurestiből jelenti a rádió: A vasut vezérigazgatósága az ország különböző részeiről beérkezett táviratok alapján közli, hogy több helyen a havazás olyan nagyméretű volt, hogy a hőre- teg számos vasutvonalon műfelmételes magasságot ért el. E miatt több ókirályságbeli vicinális vonalon megszakadt a vasuti összeköttetés. Különösen Marasesti, Cucuevici környékén állt le teljesen minden forgalom. Ugyanekkor az árvizek szintén közlekedési zavarokat okoztak. Turnuseverinnél a kiöntött Duna vize 25 centiméterrel lépte túl az eddigi magasságot, amely már eddig is előtörtte a síneket. Emiatt a vasuti közlekedést csak átszállással és nagy nehézségek között tudják lebonyolítani, az autóbusz közlekedés teljesen szünetel. Craiovai jelentés szerint, amennyiben az áradás tovább tart, Turnuseverinnél még átszállással sem lehet a forgalmat lebonyolítani. Addig is az áruszállítás csak Piatra Olton keresztül bonyolítható le.

Szocialista jelölt az amerikai elnökválasztáson

Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államok szocialista pártja elhatározta, hogy Norman Thomast, a párt országos vezérét jelölik az idei elnökválasztáson. Thomas programja a főbb iparágak szocializálása és az európai háborútól való távolmaradás.

Egy holland katonai járőr téves határátlépése

Berlinből jelentik: (Német Távirati Iroda.) Vasárnap azt a hírt terjesztették, hogy egy tíz emberből álló holland járőr nyomtalanul eltűnt a német határon. Német részről ezzel kapcsolatban megállapítják, hogy a téves jelentésre az szolgálta, hogy április negyedikén az első holland kerékpáros ezred egyik járőre tévedésből átlépte a német határt, de nyomban visszavezették holland területre, mert a német hatóságoknak semmi oka nem volt arra, hogy ebből a jelentéktelen esetből nagyobb ügyet csináljon.

Angol elégedetlenség a cseh menekültekkel

Londonból jelentik: A *Sunday Dispatch* éles-hangu cikkben foglal állást az Angliában élő csehek kommunista üzeneljei ellen. A lap szerint a cseh menekültek visszaélnék az angol vendégszeretettel, sőt egyenesen angolellenes magatartást tanúsítanak és az Angliától kapott pénzből kommunista sejteket szerveznek, helyiségeket béreltek és abban titkos üléseket tartanak, noha Angliába jövetelükkor nyilatkozatot adtak, hogy nem kommunista érzelműek. Minden cseh menekült heti egy fontot kap és zsebpénzt is. Eredetileg úgy volt, hogy csak hat hónapig maradnak Angliában és azután a gyarmatokon, vagy Amerikában helyezik el őket, de a kiköltözésük elmaradt. Sokan munka vállalási engedélyt is kaptak és fontos ipari cégek-nél dolgoznak. Most a segélyalapról kapott pénzen kommunista propagandát folytatnak, sőt külföldi kommunistákkal is kapcsolatban állnak. A lap szigorú vizsgálatot és megtorlást követel.

Nagy volt a felhozatal, — csökkentek az árak a hétfői heti-piacon

Oradea-Nagyvárad. Saját tud. A hétfői heti piacon nagy felhozatal mellett általában csökkentek az árak. A primörök ára még mindig tartott, tartottak a baromfiak is. Meglepő az árcsökkenés a gyümölcspiacon. Részletes árak a következők:

Zöldségpiac. Primörök: sóska kg 40, spenót kg 28—30, hónapos.retek csomója 16 lei (!) zöld-hagyma csomója 1, 2, 3, saláta (egész kicsi fej) db 4, levesbevaló zöldség kg 16—20, burgonya kg 4—5, vöröshagyma kg 5—6, fokhagyma kg 22, dughagyma, fajta szerint kg 25—35, káposzta fejenként 20—30, kelkáposzta 10—12, karalábé db 2 leitől, retek db 1—2, cékla kg 4, bab kg 18—22, borsó kg 24, lenese kg 24, máléliszt 7, 8, 10, pörkö t árpa kg 16 lei

Gyümölcsiac. A hatalmas arányú kínálat hatása alatt az árak csökkentek. Alma, fajta szerint kg 8, 10, 12, 16, körte kg 8, 10, aszalt szilva kg 18—20, dió kg 20—22, citrom db 4 lei.

Tejpiac. Itt csak közepes felhozatal volt s az árak ezért tartottak. Tej literje 6—7, tejföl 24—26, tehénterő kg 26—28, falusi vaj kg 80—85

Tojás párja 4—4.25.

Baromfiac. Nagy felhozatal mellett az árak továbbra is tartottak: tyúk párja 150—220, kővér liba 270 leitől 500 leig.

Főzőelaj literje 48—50 lei.

**Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén
Oradea-Nagyvárad, II. Károly király-ut 5. szám.**

CENZURAT